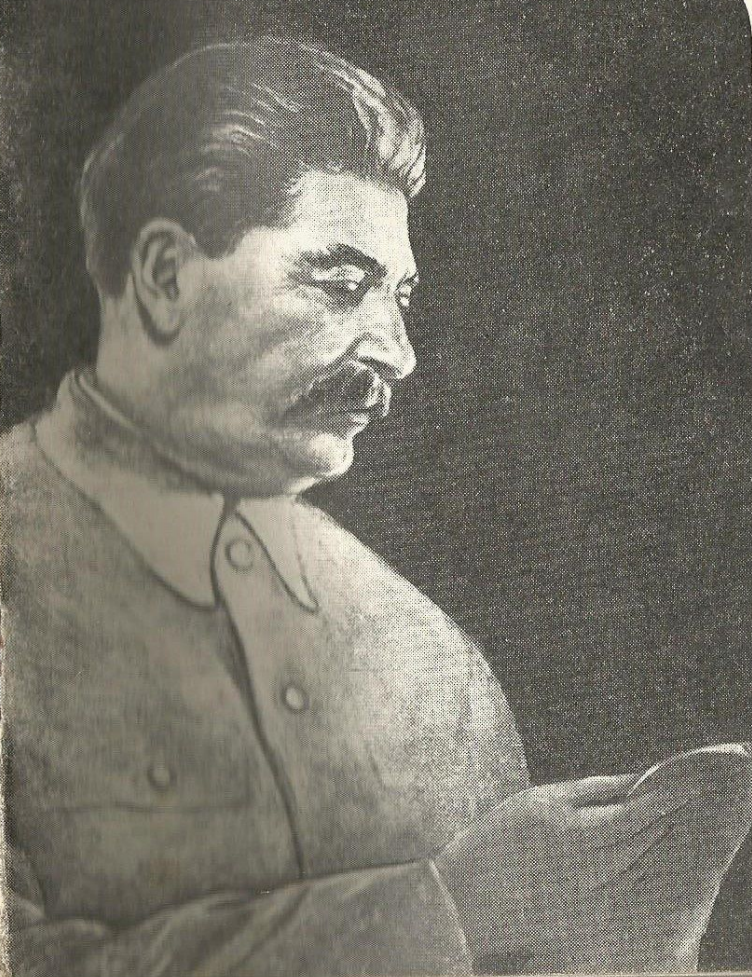
SU

SUOMI-UNKARI

N:o 4
Hinta 30:-

SUOMI-UNKARI

SUOMI—UNKARI SEURA r.y:n ÄÄNENKANNATTAJA

Julkaisija: **SUOMI—UNKARI SEURA r.y.**
Toimitusneuvosto: **Suomi—Unkari Seuran johtokunta**
Päätoimittaja: **Marja Helin**

Huhtikuun 15 pnä 1953

SISÄLTÖ:

Lehti ilmestyy 12 kertaa vuodessa
Toimituksen ja konttorin osoite: **Helsinki, Mikonkatu 3. A. 13.**

TILAUSHINNAT:
Vuosikerta 300 markkaa, irtonumerohinta 30 markkaa.
Tilauksia vastaanottavat kaikki postitoimipaikat ja Rautatiekirjakauppa.

Painettu Helsingissä 1953, Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön kirjapainossa.

I kansisivu: **Unkarilaisen taiteilijan Bertalan Pórin maalaus J. V. Stalinista.**

II kansisivu: **Fasistien murhaaman neuvostoliittolaisen rauhanneuvottelijan, kapteeni Ostapenkon muistopatsas Unkarin pääkaupungin rajalla.**

Takakansi: **Unkarin yliopistoissa opiskelee myös naapurikansandemokratioiden nuorisoa. Kuvassa romanialaisia ja unkarilaisia nuorukaisia Budapestin Bérc-kadun ylioppilaskodissa.**

Takakannen sisäsivu: **Vanhempien ollessa työssä tehtaiden ja osuuskuntien seimet ja päiväkodit huolehtivat heidän lapsistaan. Kuvassa tehdaslääkäri suorittamassa jokaviikkoista tutkimustaan.**

UNKARIN KANSALLE

Unkarin Työtätekevien Puolueen Keskuskomitea, Unkarin Kansantasavallan Ministerineuvosto ja Unkarin Kansantasavallan puhemiesneuvosto julkituo koko Unkarin surevan työtätekevän kansan nimessä syvän myötätuntonsa ja osanottonsa kalliin johtajan ja opettajan, toveri J. V. Stalinin kuoleman johdosta Neuvostoliiton Kommunistisen puolueen Keskuskomitealle, Neuvostoliiton Ministerineuvostolle, Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston puhemiehistölle ja veljelliselle neuvostokansalle.

Toveri Stalinin kuolema on koko maailman työtätekeville, kaikille rauhan ja vapauden puolesta kamppaileville sadoille miljoonille ihmisille vaikein menetys sitten suuren Leninin kuoleman jälkeen. Se mies on poistunut elävien riveistä, joka yhdessä Leninin kanssa loi ja takoi teräksiseksi Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen, johti voittoon suuren Lokakuun Sosialistisen Vallankumouksen, joka aloitti ihmiskunnan historiassa uuden aikakauden. Sen miehen sydän on lakannut sykkimästä, joka loi, lujitti ja kehitti neuvostovaltion, maailman ensimmäisen iskujoukon, tuen ja toivon voittamattomaksi maailmanvallaksi.

Sosialismin suuri rakentaja on jättänyt meidät, hän, joka on näyttänyt tietä kapitalistien ikeen alta vapauteen kamppaileville ja sosialismia rakentaville kansoille. Vapauden suuri sotapäällikkö on sulkenut silmänsä, sotapäällikkö, joka pelasti ihmiskunnan fasistien barbaarisuudelta ja sorrolta. Sorrettujen ja ryöstettyjen uskollisin ystävä on kuollut, ystävä, joka uhrasi jokaisen veripisaransa työtätekevien kansojen vapauttamisen pyhälle asialle. Marxin, Engelsin, Leninin kuolemattomien opetusten nerokas jatkaja ja kehittäjä on lähtenyt keskeltämme, suuri tiedemies ja valtiomies, jonka aatteet ikuisesti tulevat elämään kansojen sydämissä ja teoissa.

Unkarin työläisten, talonpoikain ja henkisen työn tekijäin miljoonat surevat toveri Stalinin kuolemaa. Se, minkä vuoksi kansamme parhaat, unkarilaiset vapaustaistelijat ja vallankumousmiehet ovat turhaan kamppailleet ja uhrautuneet läpi vuosisatojen, muodostui todellisuudeksi hänen avullaan, hänen opettamansa ja johtamansa neuvostoarmeijan vapauttavien tekojen ansiosta. Toveri Stalinia saamme kiittää kansallisesta riippumattomuudestamme ja Unkarin kansan vapaudesta. Toveri Stalinin apu ja opetukset tekivät mahdolliseksi

Unkarin työtätekevälle kansalle sen, että he pystyivät kaatamaan sortajien vallan, puolustamaan rauhaa ja riippumattomuuttansa niitä imperialistisia sotaan kiihoittajia vastaan, jotka vaanivat vapaata Unkarinmaata. Turvautuen toveri Stalinin ystävälliseen apuun me aloitimme ja jatkamme maassamme sosialismin rakentamista ja otimme paikkamme vapaitten kansojen suuressa perheessä. Toveri Stalinin opetukset ja esimerkki kasvattivat ja muovailivat, tekivät teräksiseksi työtätekevän kansamme taisteluitten ja voittojen organisoijan, Unkarin Työtätekevien Puolueen. Toveri Stalinin nimi, opetukset ja elämäntyö sulautuvat ikuisiksi ajoiksi kansamme historiaan. Unkarin työtätekevien parhaan ystävän muiston Unkarin kansa sulkee ikuisiksi ajoiksi sydämeensä.

Toveri Stalinin opetukset ja elämäntyö ovat kuolemattomia. Ei ole voimaa, joka pystyisi turmelemaan sen, mitä hän on luonut. Suuri opettaja ja johtaja on poistunut, mutta hänen oppilaansa, aatetoverinsa, sotilaansa ovat täällä jatkamassa ja suojelemassa sitä, minkä hän on jättänyt perinnöksi. Toveri Stalinin sotajoukko, toveri Stalinin leiri on voittamaton ja sen jäsenet lukemattomat. Mekin, sosialismia rakentava, vapaa Unkari kuulumme toveri Stalinin voittamattomaan leiriin.

Kansamme suree ystävää, opettajaa ja johtajaa. Tiivistäkäämme rivimme vielä entisestäänkin, liittykäämme yhteen vielä paremmin suuren puolueemme, kansantasavaltamme hallituksen, Stalinin uskollisen oppilaan, toveri Mátyás Rákosin ympärille. Uskollisina seuraten toveri Stalinin opetuksia vahvistakaamme vielä paremmin puoluettamme, takokaamme se vielä lujemmaksi ja kestävämmäksi kokonaisuudeksi koko työtätekevän kansamme kanssa.

Toveri Stalinin opetuksille uskollisina tehkäämme vielä vahvemmaksi kansantasavaltamme, riippumattomuutemme ja rauhamme vartija: kansanarmeijamme. Toveri Stalinin jälkiä seuraten tehkäämme työtämme vieläkin suuremmalla antaumuksella, vieläkin paremmassa järjestyksessä viisivuotissuunnitelman toteuttamiseksi, isänmaamme, kansamme hyvinvoinnin ja kulttuurin jatkuvan kohottamisen puolesta. Toveri Stalinin opetuksia noudattaen kohottakaamme valppauttamme sisäistä ja ulkoista vihollista vastaan, lisätkäämme taisteluamme rauhan puolesta. Unkarin kansan uskollisuus neuvostokansaa, suuren Neuvostoliiton johtamaa rauhanleiriä, kansojen ystävyyden ja yhteistyön suurta asiaa kohtaan on vahvempi kuin koskaan. Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin voittamattoman lipun alla, Neuvostoliiton Kommunistisen puolueen, suuren neuvostokansan

johtaessa, lujassa yhteydessä veljellisten kansandemokratioitten kanssa, maailman kaikkien työtätekevien kanssa taistelemme ja teemme työtä sosialismin rakentamisen voiton puolesta maassamme ja rauhan asian voittokulun puolesta koko maailmassa.

Unkarin Kansantasavallan Puhemiesneuvosto
Unkarin Kansantasavallan Ministerineuvosto
Unkarin Työtätekevien Puolueen Keskuskomitea

NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN PUOLUEEN KESKUSKOMITEALLE, MOSKOVA

Kalliit toverit.

Meitä on sydänjuuria myöten järkyttänyt kalliin opettajamme, johtajamme ja vapauttajamme Josef Vissarionovitš Stalinin kuolema. Näinä koettelemuksen vaikeina päivinä Unkarin Työtätekevien Puolue ja koko Unkarin kansa tiivistää vielä entisestään rivejään. Kaikin voiminemme tulemme osoittamaan olevamme suuren Stalinin perinnön arvoisia, ja kohotamme lipun, jonka hän antoi käteemme, vieläkin korkeammalle. Järkähtämättöminä seuraamme Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin opetuksia. Veljellisellä uskollisuudella kommunismia rakentavaa kunniakasta Neuvostoliittoa kohtaan, järkkymättömänä kokonaisuutena valtavan rauhanleirin kanssa panemme isänmaassammekin täytäntöön maailman kansojen suuren johtajan, toveri J. V. Stalinin ikuisesti elävät aatteet.

Unkarin Työtätekevien Puolueen Keskuskomitea,
Mátyás Rákosi

NEUVOSTOLIITON MINISTERINEUVOSTOLLE, MOSKOVA

Unkarin Kansantasavallan hallitus ja koko Unkarin kansa ottaa suuresti järkyttyneenä, veljellisellä myötätunnolla osaa suuren neuvostokansan mittaamattomaan suruun. Unkarin kansa menetti Stalinissa suuren opettajan ja mestarin, jota Unkarin kansa saa kiittää siitä, että se saattoi aloittaa uuden elämän astumalla sosialismin rakentamisen tielle. Yhteinen suru yhdistää horjumattoman veljellisen liittomme ihmiskunnan johdossa kulkevan neuvostokansan ja rauhan valtavan maailmanleirin kanssa vieläkin lujemmaksi. Toveri Stalinin kuolemattomasta perinnöstä ammennamme voimia tuleviin töihimme ja taisteluihimme, jotta vapauttajamme, Neuvostoliiton johdon alaisena voimme viedä voittoon sosialismin asian.

Unkarin Kansantasavallan Ministerineuvosto

TOVERI N. M. SVERNIKILLE, NEUVOSTOLIITON KORKEIMMAN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE, MOSKOVA

Sallikaa, toveri puheenjohtaja, että tulkitsen näinä syvän surun hetkinä, jolloin koko ihmiskunta seisoo järkyttyneenä suuren Stalinin paarien ääressä, Unkarin Kansantasavallan Puhemiesneuvoston ja koko Unkarin kansan syvän tuskan ja osanoton.

Toveri Stalinin kuolema merkitsee mittaamatonta surua Unkarin kansalle, sillä Unkarin kansa menetti hänessä vapauttajansa, parhaan ystävänsä ja viisaan opettajan.

Unkarin kansa lupaa uskollisesti noudattaa ja seurata kuolemattoman Stalinin opetuksia ja järkkymättä taistella, jotta Unkarin kansantasavallankin saavutukset ilmaisisivat Stalinin suurten aatteitten voittokulkua.

Budapestissa, 6. pnä maaliskuuta 1953.

István Dobi, Unkarin Kansantasavallan Puhemiesneuvoston puheenjohtaja

Maaliskuun kuudentena päivänä 1953, perjantaina aamupäivällä, toveri Mátyás Rákosin johtama Unkarin Työtätekevien Puolueen (MDP) Keskuskomitean ja Ministerineuvoston lähetystö ja Puhemiesneuvoston puheenjohtaja toveri István Dobi kävivät Neuvostoliiton Budapestissa olevan suurlähettilään, toveri J. D. Kiseljovin luona. Mátyás Rákosi tulkitsi Unkarin kansan, Unkarin Työtätekevien Puolueen ja kansantasavallan hallituksen syvän surun ja osanoton mittaamattoman menetyksen vuoksi, joka on kohdannut suuren, kalliin toveri Stalinin kuoleman johdosta Neuvostoliiton kansoja, koko edistyksellistä ihmiskuntaa ja Unkarin kansaa, jonka vapauttaja ja paras ystävä hän oli. Mátyás Rákosi pyysi toveri Kiseljovia tulkitsemaan Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen keskuskomitealle, Ministerineuvostolle ja Korkeimman neuvoston puhemiehistölle Unkarin kansan päätöksen tämän suuren iskun kohdatessa vielä lujemmassa yhteydessä, murtumattomalla uskollisuudella ja kiintymyksellä lujittaa rivejään ja asettua suuren Neuvostoliiton, järkkymättömän rauhan leirin puolelle.

Toveri J. V. Kiseljov, Neuvostoliiton suurlähettiläs kiitti lämpimästi osanoton ilmaisusta ja vakuutti lähetystölle toimittavansa viivyttelemättä sen Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomitealle, Ministerineuvostolle ja Korkeimman Neuvoston Puhemiehistölle.

Budapestin työtätekeviä kävi joukoittain merkitsemässä surunvalittelunsa Neuvostoliiton Budapestin-suurlähetystön muistokirjaan.

UNKARIN KANSANTASAVALLAN PUOLUSTUSMINISTERIN PÄIVÄKÄSKY

Budapest, 8 päivänä maaliskuuta 1953.

Mahtavan Neuvostoliiton kuolemattoman johtajan, edistyksellisen ihmiskunnan nerokkaan opettajan, isänmaamme sankarillisen vapauttajan ja suuren ystävän, aikamme etevimmän sotapäällikön, Josef Vissarionovitsh Stalinin hautauksen johdosta

käsken minä

maaliskuun 9. päivänä 1953 pääkaupungissamme Budapestissa ampua 20 kunnialaukausta 24 tykillä.

Julistakoot kunnialaukaukset Unkarin kansanarmeijan ikuista uskollisuutta suuren vainajan oppia ja muistoa kohtaan.

Mihály Farkas
Unkarin Kansantasavallan puolustusministeri

MINISTERINEUVOSTO MÄÄRÄSI MAANSURUN

Unkarin Kansantasavallan ministerineuvosto määräsi maansurun Josef Stalinin kuoleman johdosta. 7. päivästä maaliskuuta Stalinin hautauspäivään, se mukaanluettuna. Teattereissa ja elokuvateattereissa ei ollut näytöksiä, ei myöskään järjestetty urheilutilaisuuksia yms.

STALININ HAUTAUKSEN AIKANA SOIVAT TEHTAIDEN, VETURIEN JA LAIVOJEN PILLIT KOLME MINUUTTIA

Ministerineuvosto määräsi, että maanantaina, 9. päivänä maaliskuuta kello 10 aamupäivällä Stalinin hautauksen aikana viiden minuutin työtauon kolmena ensimmäisenä minuuttina soivat tehtaiden ja laitosten pillit, veturinpillit ja laivojen sireenit.

VIIDEN MINUUTIN TYÖTAUKO STALININ HAUTAUKSEN AIKANA

Unkarin Kansantasavallan ministerineuvosto on määrännyt, että rakastetun johtajamme ja opettajamme, toveri J. V. Stalinin hautauksen hetkellä, 9. päivänä maaliskuuta kello 10 aamupäivällä työt pysähtyvät viideksi minuutiksi maamme kaikissa tehtaissa ja kaikissa laitoksissa, rautateillä, liikenteessä, postissa, kaikissa virastoissa, kouluissa ja instituuteissa kansamme syvän surun ja kunnioituksen osoitukseksi.

Budapest, 7. päivänä maaliskuuta 1953.

Mátyás Rákosi
Ministerineuvoston puheenjohtaja.

UNKARIN KANSANTASAVALLAN MINISTERINEUVOSTON, PUHEMIESNEUVOSTON JA UNKARIN TYÖTÄTEKEVIEN PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN

valtuuskunta matkusti Stalinin hautajaisiin Moskovaan. Valtuuskunnan johtajana oli Mátyás Rákosi ja jäseninä Kansantasavallan Puhemiesneuvoston puheenjohtaja István Dóbi, ministerineuvoston varapuheenjohtaja Arpád Házi sekä UTP:n Keskusjohtokunnan jäsen, Budapestin Puoluekomitean sihteeri Rudolf Földvári.

UNKARIN VALTUUSKUNNAN VASTAANOTTO MOSKOVASSA

Maaliskuun 8. päivänä klo 15.00 saapui Unkarin Kansantasavallan Ministerineuvoston ja UTP:n Keskusjohtokunnan valtuuskunta Moskovaan osallistuakseen Stalinin hautajaisiin. Moskovan keskuslentokentällä ulkomaankauppaministeri András Szobek ja Moskovan-suurlähettiläs Agoston Szkladán liittyivät valtuuskuntaan. Unkarin valtuuskuntaa olivat vastassa mm. Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomitean puhemiehistön jäsen M. Z. Saburov, varaulkoministeri G. M. Pushkin sekä ulkoministeriön osastopäällikkö Valkov.

MÁTYÁS RÁKOSI SEKÄ UNKARIN VALTUUSKUNNAN JÄSENET SEISOIVAT KUNNIAVARTIOSSA STALININ PAARIEN ÄÄRELLÄ sunnuntaina maaliskuun 8. päivänä klo 20.00.

UNKARIN TYÖTÄTEKEVIEN PUOLUEEN JA MINISTERINEUVOSTON SEPPELEET LASKETTIIN STALININ PAAREILLE

Unkarin ulkomaankauppaministeri András Szobek ja Unkarin Moskovan-suurlähettiläs Agoston Szkladán laskivat Stalinin paareille UTP:n Keskusjohtokunnan, Unkarin Kansantasavallan Ministerineuvoston sekä Unkarin Moskovan-suurlähetystön seppeleet ja seisoivat kunniavartiossa Stalinin paarien äärellä.

UNKARIN TYÖTÄTEKEVÄT ILMAISIVAT LÄMPIMÄN OSANOTTONSA TUHANSIN SÄHKEIN

Unkarin Työtätekevien Puolueen Keskuskomitealle ja Szabad Népin toimitukseen saapui tuhansia sähkösanomia, joita ovat lähettäneet tehtaiden, kaivosten, virastojen, tuotanto-osuuskuntien, tieteellisten ja taiteellisten laitosten, kaupunkien ja kylien työtätekevät, joukkojärjestöjen jäsenet. Nämä sähkösanomat ovat ilmauksena syvästä surusta ja lämpimästä osanotosta, joka täytti koko Unkarin kansan mielen Stalinin kuoleman johdosta.

Laki generalissimus Josef Vissarionovitsh Stalinin muiston ikuistamisesta

UNKARIN PARLAMENTTI piti maaliskuun 8. päivänä suruistunnon J. V. Stalinin, Unkarin kansan vapauttajan, edistyksellisen ihmiskunnan suuren vainajan muiston kunnioittamiseksi. Parlamentti julisti suruistunnossa:

"Neuvostoliiton Ministerineuvoston puheenjohtaja generalissimus toveri Josef Vissarionovitsh Stalin poistui elävien joukosta maaliskuun 5. päivänä 1953. Hän kuului niiden maailmaa muuttavien suurmiesten joukkoon, jotka tekivät parhaansa ei vain oman kansansa ja valtionsa hyvinvoinnin puolesta, vaan myös koko ihmiskunnan edistyksen, maailman kaikkien työtätekevien vapauttamisen ja onnen hyväksi.

Unkarin Kansantasavallan perustuslaki lausuu: Suuren Neuvostoliiton asevoimat vapauttivat maamme saksalaisten fasistien ikeestä, löivät hajalle tilanherrojen ja suurkapitalistien kansanvastaisen valtiovallan, avasivat työtätekevälle kansallemme demokraattisen kehityksen tien.

Josef Vissarionovitsh Stalin johti maamme vapauttajaa Neuvostoliittoa ja sen asevoimia. Ennen kaikkea häntä saamme kiittää siitä epäitsekkäästä avusta, jota suuri Neuvostoliitto lakkaamatta antoi Unkarin Kansantasavallalle. Ennen kaikkea häntä saamme kiittää siitä, että kansamme Neuvostoliiton tuella puolustaa menestyksellä rauhaansa ja riippumattomuuttaan, laskee menestyksellisesti sosialismin perustaa Unkarissa.

Toveri Josef Vissarionovitsh Stalinin nimi, elämäntyö ja oppi on eroittamattomasti liittynyt maamme historiaan. Unkarin kansan riippumattomuus, Unkarin kansan vapaus, Unkarin työtätekevien nousu on eroittamattomasti sulautunut yhteen sen kanssa, mitä toveri Josef Vissarionovitsh Stalin on luonut neuvostokansan, koko edistyksellisen ihmiskunnan hyväksi.

Ilmaukseksi toveri Josef Vissarionovitsh Stalinin muistoon kohdistuvasta kunnioituksesta, hänen suuriin oppeihinsa kohdistuvasta uskollisuudesta parlamentti säätää seuraavan lain:

> *1 §. Siitä ikuisesti arvokkaasta työstä, jonka toveri Josef Vissarionovitsh Stalin on tehnyt Unkarin kansan vapauttamisen, Unkarin kansakunnan riippumattomuuden saavuttamisen ja turvaamisen, Unkarin työtätekevien poliittisen, taloudellisen ja sivistyksellisen nousun hyväksi, eduskunta määrää lailla hänen muistonsa kunnioittamisen osoitukseksi Unkarin kansan ikuisesta kiitollisuudesta."*

Oikealla: Unkarin parlamentin suruistunto maaliskuun kahdeksantena päivänä Stalinin kuoleman johdosta.

Mátyás Rákosi:

Proletaarisen kansainvälisyyden voittamaton stalinilainen lippu

Näinä tuskallisina päivinä, jotka saavat maailman jokaisen työtätekevän, jokaisen vapautta rakastavan kansan syvän surun valtaan, kääntyy satojen miljoonien ihmisten katse Neuvostoliiton pääkaupunkiin, loistavaan Moskovaan. Meidän kaikkien mielen täyttää kipeä menetys, joka kohtasi meitä rakastetun johtajamme, suuren opettajamme toveri Stalinin kuoleman kautta. Meidän kaikkien mielen täyttävät hänen opetuksensa, hänen perintönsä. Todellinen kiintymyksen, myötätunnon ja osanoton meri tulvehtii maailman kaikilta kulmilta kohti Neuvostoliiton työtätekevää kansaa, joka on kärsinyt niin raskaan menetyksen. Tämä osanoton ja myötätunnon ennennäkemätön ilmaus osoittaa kaikkia sanoja selvemmin, miten syvä ja vilpitön, miten harras on suhde, joka liittää edistyksellisen ihmiskunnan Neuvostoliittoon, miten rajaton oli tavallisten ihmisten rakkaus suurta johtajaansa Stalinia kohtaan.

Josef Vissarionovitsh Stalin oli koko aikakautemme viisain johtaja ja opettaja. Mitä laajimmat joukot tottuivat jokaisessa vaikeassa tilanteessa, ennen jokaista vakavaa käännettä kuuntelemaan ja noudattamaan hänen viisaita sanojaan, hänen varman kätensä osoittamaa suuntaa. Hän muovasi vallankumouksellisen proletariaatin ajattelun ja kehitti sen toiminnan. Häneltä opimme uudentyyppisen leniniläis-stalinilaisen puolueen rakentamisen, imperialistista sortoa vastaan käytävän proletaarisen vapautustaistelun taktiikan ja strategian. Hän laati ja toteutti sosialismin rakentamisen suunnitelmat, hän ratkaisi sosialismista kommunismiin tapahtuvan siirtymisen probleemat. Hänen neuvojensa pohjalla rakentavat kansandemokratioiden kommunistit sosialistista tulevaisuuttaan. Jokaisen historiallisen käänteen aikana hän valoi meihin rohkeutta ja kestävyyttä ja lakkaamatta hän kiinnitti meidän huomiotamme siihen, että vaalisimme kuin silmäteräämme marxilais-leniniläisten aatteiden puhtautta, että kohottaisimme korkealle proletaarisen kansainvälisyyden lipun.

Toveri Stalinin monipuolisen vallankumouksellisen toiminnan läpi kulkee punaisena lankana proletaarisen kansainvälisyyden suuri, voitokas ajatus.

”Neuvostoliiton työväenluokka”, toveri Stalin lausui, ”ei ole voimakas vain siksi, että sillä on taisteluissaan koeteltu leniniläinen puolue, edelleen se ei ole voimakas vain siksi, että sitä tukevat työtätekevien talonpoikien miljoonaiset joukot. Se on voimakas myös sen tähden, että sitä tukee ja auttaa koko maailman proletariaatti. Neuvostoliiton työväenluokka on maailman proletariaatin osa, sen kärkijoukko, tasavaltamme taas on maailmanproletariaatin rakas lapsi. Ei ole epäilystä siitä, että ellei kapitalistimaiden työväenluokka olisi tukenut sitä, se ei olisi voinut säilyttää valtaa, ei olisi voinut turvata sosialistisen rakennustyön edellytyksiä ja tästä johtuen ei olisi voinut saavuttaa niitä menestyksiä, joita se on saavuttanut. Neuvostoliiton työväenluokan kansainväliset suhteet kapitalistimaiden työväenluokkaan, Neuvostoliiton työläisten ja maailman työläisten veljellinen liitto on neuvostotasavallan voiman ja vallan eräs kulmakivi.”

Tähän ajatukseen toveri Stalin palasi lakkaamatta ja hän pyrki painamaan sen jokaisen kommunistin, jokaisen proletaarivapaustaistelijan sydämeen. Hän valaisi joka puolelta ja korosti erikoisesti sitä proletaarisen kansainvälisyyden elimellistä vuorovaikutusta, joka ilmenee Neuvostoliiton ja maailman proletariaatin kesken.

Toveri Stalin opetti väsymättä maailman työväestöä olemaan loppuun saakka uskollinen proletaarisen kansainvälisyyden asialle, koko maailman proletariaatin veljellisen liiton asialle. ”Internationalisti on se”, J. V. Stalin lausui, ”joka varauksetta, epäröimättä, ehdoitta on valmis puolustamaan Neuvostoliittoa, koska Neuvostoliitto on vallankumouksellisen maailmanliikkeen perusta, tätä vallankumousliikettä taas on mahdotonta puolustaa ja viedä eteenpäin, ellei puolusteta Neuvostoliittoa. Sillä se, joka Neuvostoliiton kiertäen ja Neuvostoliittoa vastaan aikoo puolustaa maailman vallankumousliikettä, joutuu vallankumousta vastaan, päätyy ehdottomasti vallankumouksen vihollisten leiriin.”

Maailman kommunistit saivat tuntea proletaarisen kansainvälisyyden ratkaisevan merkityksen imperialisteja vastaan käydyissä raskaissa taisteluissa. Suuren Kiinan kansan vapaustaistelun johtaja toveri Mao Tse-tung ilmaisi meidän kaikkien mielipiteen tervehtiessään Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen XIX kongressia näin: ”Leninin ja Stalinin nimi on lippu, joka johtaa eteenpäin koko maanpiirin työtetekeviä. Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue on kaikkien kommunisti- ja työväenpuolueiden esikuva.”

Stalinin kasvattamien neuvostokommunistien esimerkistä opimme senkin, että teemme parasta työtä proletaarisen kansainvälisyyden ja inhimillisen edistyksen hyväksi silloin, kun puolustamme hyvin ja johdonmukaisesti oman maamme työtätekevän kansan asiaa, kun omassa maassamme viemme voittoon taistelun työtätekevän kansan vihollisia vastaan. Opimme Stalinilta, että isänmaallisuus ja proletaarinen kansainvälisyys punoutuvat toisiinsa eroittamattomassa yhteydessä ja vuorovaikutuksessa ja että tämä niiden vuorovaikutus on uuden voiman lähde, muuttuu uusien voittojen kannustimeksi.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen XIX. kongressi oli elävä ja vakuuttava osoitus siitä, miten suuria voittoja kommunisti- ja työväenpuolueet ovat saavuttaneet proletaarisen internationalismin voittamattoman stalinilaisen lipun alla ja miten valtavaa voimaa ne edustavat. ”Jos aate valtaa joukot, se muuttuu aineelliseksi voimaksi”, Marx julisti. Niin kävikin: työväen kansainvälisyyden aate on vallannut kymmenet- ja sadatmiljoonat ihmiset ja on muuttunut kapitalistisen sorron ja riiston vastaisen vapaustaistelun käyntiinpanijaksi kaikkialla maailmassa.

Kapitalistimaiden kommunistipuolueiden johtajien pyhä lupaus — etteivät he koskaan salli vietävän maatansa sotaan Neuvostoliittoa vastaan — toi julki kansojen päättäväisyyden ja oli innokas ilmaus toimivasta proletaarisesta kansainvälisyydestä.

Kansandemokratian maiden veljespuolueiden edustajat osoittivat XIX. kongressissa, miten paljosta he vapautumisensa lisäksi saavat kiittää Neuvostoliittoa, toveri Stalinia, ja miten jättiläismäinen on apu, jota Neuvostoliiton jokainen

voitto, esimerkki, tuki heille merkitsee. Aivan samaa kertoivat mitä erilaisimpiin esimerkkeihin nojautuen myös kapitalististen maiden ja siirtomaiden kommunistien edustajat.

XIX. kongressi oli proletaarisen internationalismin valtava, koko maailmaa käsittävä mielenosoitus ja ilmaus, se osoitti, että tämä henki elää voimakkaana satojen miljoonien työtätekevien sydämessä ja kannustaa heitä uusiin tekoihin, uusiin voittoihin. Tässä hengessä se lämmitti kaikkialla maailmassa taistelevien kommunistipuolueiden edustajia, jotka innokkaina ja yhtenäisinä kerääntyivät Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen rakastetun johtajan, suuren, viisaan Stalinin ympärille.

Tässä kongressissa — jossa toveri Stalin viimeisen kerran sai puhua koko maailman työtätekeville — hänellä jälleen oli proletaarisen kansainvälisyyden aate puheensa keskeisenä aiheena. Suuri johtaja viittasi siihen seikkaan, että Neuvostoliitto on aina tarvinnut ja edelleenkin tarvitsee rajantakaisten veljespuolueiden luottamusta, myötätuntoa ja tukea.

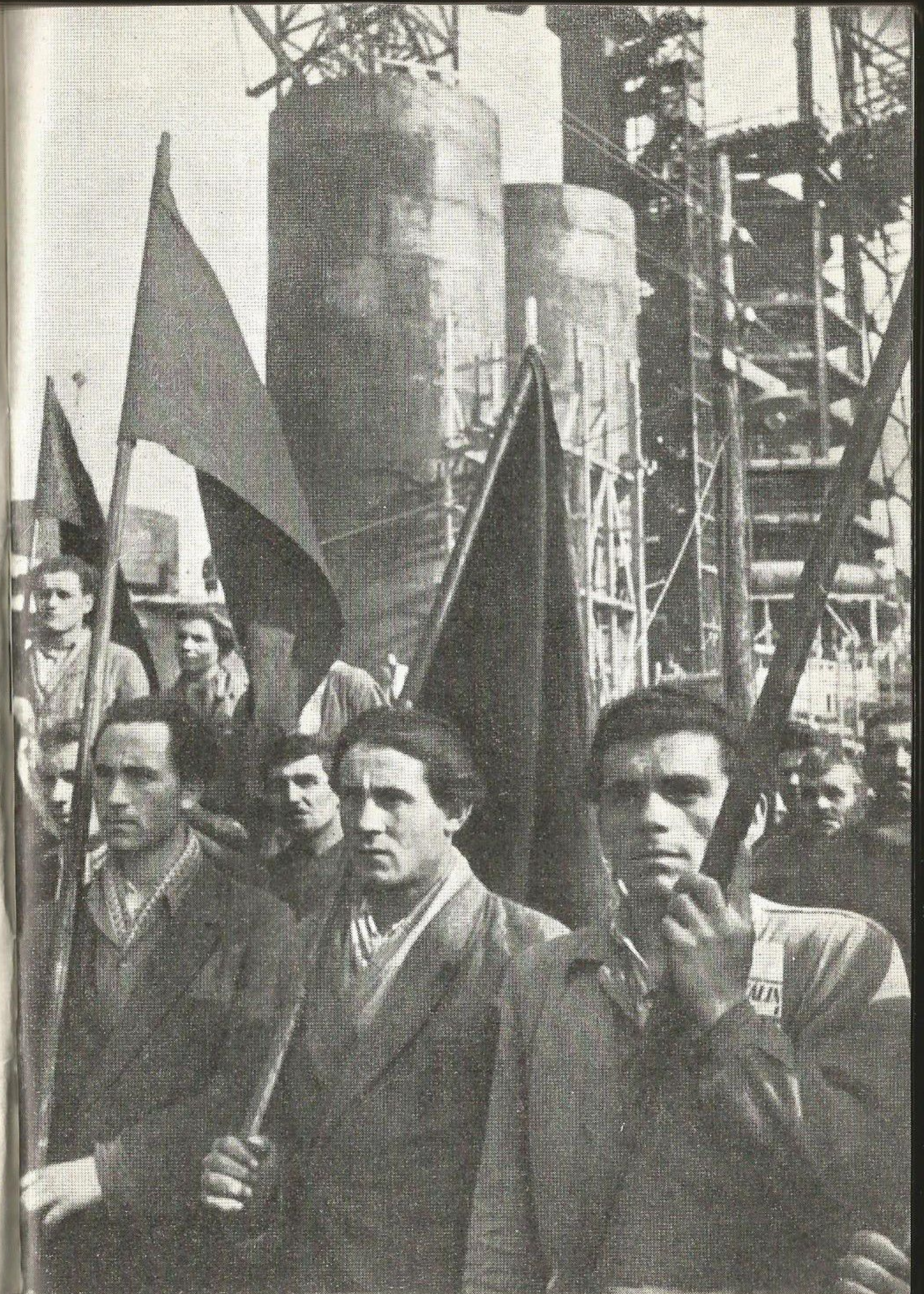
"On ymmärrettävää," toveri Stalin lausui, "että meidän puolueemme ei voi jäädä velkaan veljespuolueille ja että sen on vuorostaan tuettava niitä ja myös niiden kansoja taistelussa vapautumisensa puolesta, taistelussa rauhan säilyttämisen puolesta. Kuten tunnettua, se mennetteleekin juuri näin. Sen jälkeen kun puolueemme oli vuonna 1917 ottanut vallan käsiinsä ja sen jälkeen kun puolueemme oli ryhtynyt realisiin toimenpiteisiin kapitalistien ja tilanherrojen harjoittaman sorron lopettamiseksi, veljespuolueiden edustajat ihaillen puolueemme uljuutta ja menestyksiä antoivat sille maailman vallankumouksellisen liikkeen ja työväenliikkeen 'iskuryhmän' nimen. Tällä he ilmaisivat toiveensa, että 'iskuryhmän' menestykset helpottavat kapitalismin ikeen alla viruvien kansojen asemaa. Luulen, että puolueemme on täyttänyt nämä toiveet . . ."

Kautta maailman jokainen kommunisti painoi syvälle sydämeensä nämä toveri Stalinin sanat, tämän proletaarisen kansainvälisyyden loistavan ilmauksen, jolloin hän mainitsi myös meidän maamme, Unkarin kansandemokratian maailman vallankumous- ja työväenliikkeiden uusien "iskuryhmien" joukossa.

Nyt vihollinen toivoo, että lamaannumme suuresta iskusta, tästä hirveästä menetyksestä, joka kohtasi koko edistyksellistä ihmiskuntaa. Vihollinen ei tiedä, että satojen miljoonien yhteinen suru ja osanotto ei ole heikkouden lähde, että siitä ei synny epätoivoa. Edistyksellisen ihmiskunnan satojen miljoonien parhaiden jäsenten yhteinen, vilpitön murhe, syvä suru ja osanotto on yhteenkuuluvaisuuden, yhtenäisyyden innoittava ja kunnioitusta herättävä ilmaisu. Siitä ei synny heikkoutta, vaan uutta voimaa. Uutta voimaa, joka yhä paremmin kokoaa maailman työtätekevät vapauttavan Neuvostoliiton ympärille ja terästää yhä enemmän taisteluissa karaistujen käsien jäntevyyttä, jotta ne veisivät lujina yhä eteenpäin, uusiin voittoihin stalinilaisen proletaarisen kansainvälisyyden ylpeää lippua.

Tämä tunne ja tämä tietoisuus on iskeytynyt Unkarin työtätekevään kansaan. Kautta vuosisatojen Unkarin kansa on käynyt vaikeaa kamppailua vapau-

Oikealla: Sztalinvárosin jättiläissulaton työläisiä mustine ja punaisine lippuineen matkalla surukokouksensa kunnioittamaan rakastetun Stalinin muistoa.

tensa ja riippumattomuutensa puolesta. Kuten runoilija lausuu: parhaamme kaatuivat pitkissä taisteluissa vapauden veristen lippujen alla. Vasta toveri Stalinin kasvattaman neuvostoarmeijan voitto toi maallemme vapauden, kansallemme riippumattomuuden.

Uusimman historiansa aikana kansamme ensi kerran hengittää vapauden ilmaa, sen käytettävissä ovat uuden elämän kaikki edut, ja se suorittaa muutoksen suurta työtä. Tästä kaikesta me saamme kiittää Neuvostoliittoa, suurta Stalinia. Tieto tästä on suureen Neuvostoliittoon, rakastettuun Staliniin kohdistuvan ikuisen kiitollisuuden ja rakkauden lähde kansassamme. Toveri Stalinin ystävänapu, hänen viisas opetuksensa teki mahdolliseksi, että voimme rakentaa taistelupuoluettamme, Unkarin Työtätekevien Puoluetta, että saatoimme kumota maassamme kapitalistien, riistäjien vallan. Hän auttoi raunioitettua maatamme nousemaan jaloilleen, hän puolusti meitä kimppuumme käyvien imperialistien hyökkäyksiä vastaan, hän johti kansamme takaisin vapaiden, edistyksellisten kansakuntien kunnioitettuun perheeseen. Häntä saamme kiittää siitä, että nyt voimme rauhassa, luottavaisin mielin rakentaa onnellisempaa sosialistista tulevaisuuttamme.

Unkarin työtätekevässä kansassa elää horjumattomana ja yhä syvenevänä tieto siitä, että jokaisen saavutuksemme, jokaisen voittomme lähtökohta ja toteutuminen on eroittamattomasti yhteydessä vapauttavan Neuvostoliiton, suuren Stalinin suomaan apuun. Vapaassa elämässämme ei ole sellaista alaa, jossa tämä seikka ei kävisi ilmi. Ja jokainen voittomme, jokainen saavutuksemme vain lisää vapaan kansamme kiitollisuutta Neuvostoliittoa ja Unkarin kansan rakkainta ystävää Stalinia kohtaan, syventää työtätekevissämme stalinilaisen proletaarisen kansainvälisyyden henkeä ja tietoisuutta.

Meidät liittää ikuisesti Neuvostoliittoon kiitollisuus ja yhteiset periaatteet: yhteinen suru ja murhe nyt vain lujittaa näitä siteitä.

Ei vain meillä, vaan kaikkialla maailmassa sama tunne täyttää miljoonat työtätekevät. Kaupunkiemme ja kyliemme työtätekevät lupasivat rakastetun johtajansa kuollessa yhä tiiviimmin ja yhtenäisemmin kerääntyä Unkarin Työtätekevien Puolueen ympärille, lupasivat yhä uhrautuvammin rakentaa sosialistista tulevaisuuttaan. Mutta he lupasivat myöskin yhä enemmän lujittaa ja syventää niitä katkeamattomia siteitä, jotka liittävät heidät vapauttajaansa, suureen Neuvostoliittoon, lupasivat tulla yhä uskollisemmiksi sotilaiksi koko maan piirit käsittävässä rauranrintamassa. Ja lupasivat taistella yhä uskollisemmin proletaarisen kansainvälisyyden stalinilaisen aatteen voiton puolesta.

Maailmassa ei ole voimaa, joka voisi pysähdyttää edistyksellisen ihmiskunnan kehityksen. Rakastettu johtajamme, suuri opettajamme, voittojemme innoittaja on poistunut luotamme: mutta jäljelle jää hänen käänteentekevä, voittamaton työnsä. Siinä on mahtava, koeteltu ja taisteluissa karaistu Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue, leniniläis-stalinilaisen politiikan vankkumaton jatkaja. Siinä ympärillä on kokonainen joukko veljellisiä kommunistisia ja työväenpuolueita. Ja Stalinin vallankumouksellinen luova henki elää edelleen neuvostokansassa, 800-miljoonaisessa yhtenäisessä ja mahtavassa sosialismin leirissä, koko edistyksellisessä ihmiskunnassa, innoittaa kansoja ja johtaa niitä eteenpäin.

Proletaarisen kansainvälisyyden voitokkaan lipun alla kansat etenevät vakaasti kohti suurta päämäärää, kohti sosialismin, kommunismin toteuttamista.

(Julkaistu Pravdassa maaliskuun 12 pnä)

Stalinin hautauspäivänä Budapestin väestö piti suuren surukokouksen Stalin-torilla.

JÄÄHYVÄISET opettajalle ja vapauttajalle

Budapestin väestö jätti suuressa surukokouksessa jäähyväiset neuvostokansan, Unkarin kansan ja koko edistyksellisen ihmiskunnan suurelle vainajalle. Kokous pidettiin Stalin-torilla Stalinin suuren pronssipatsaan luona. Satatuhatpäinen joukko mahtuu tälle torille, mutta nyt sinne eivät kaikki sopineet. Ihmiset seisoivat pitkissä riveissä Stalin-torille johtavien katujen varsilla

Koko pääkaupunki teki kunniaa kalliin Stalinin kuolemattomalle muistolle. Vanhat taisteluja kokeneet työläiset, nuoret äidit, kirjailijat, tiedemiehet, taiteilijat, valtio- ja talouselinten johtajat ja työntekijät, virkamiehet, ylioppilaat, lääkärit, insinöörit, pienyrittäjät, pioneerit, perheenäidit, sairasvuoteiltaan nousseet työtätekevät tulivat sydämessään Stalinin muistoa kantaen jättämään jäähyväiset hänelle, tavallisten ihmisten suurimmalle ystävälle ja opettajalle.

Valtavan suuri Stalin-muistomerkki oli kukkien peitossa ja soihtujen liekit paloivat kansan kiitollisuuden, uskollisuuden ja rakkauden symbooleina.

Budapestin kaupunginneuvoston toimeenpanevan komitean puheenjohtaja Kálmán Pongrácz avasi suurkokouksen, minkä jälkeen ministerineuvoston varapuheenjohtaja Ernö G e r ö nousi korokkeelle pitäen seuraavan puheen:

Budapestin työtätekevä väestö!

Toverit! Ystävät!

Unkarin ·Työtätekevien Puolueen keskuskomitean ja Unkarin Kansantasavallan Ministerineuvoston kutsusta te pääkaupunkimme sadattuhannet työtätekevät olette tulleet tänne. Olette tulleet suuren, kuolemattoman Stalinin patsaan ääreen julkituomaan syvän kunnioituksenne sen miehen muistolle, joka enemmän kuin kukaan toinen on tehnyt kansojen vapauden ja riippumattomuuden, inhimillisen edistyksen ja rauhan puolesta.

Te pääkaupunkimme työtätekevät olette kokoontuneet tänne liikuttunein, kipein sydämin ilmaisemaan ikuista syvää kiintymystänne ja kiitollisuuttanne sitä miestä kohtaan, jonka käskyä seuraten maineikas neuvostoarmeija vapautti maamme fasismin sorron alta. Me kaikki olemme tulleet tänne tehdäksemme lipuillamme kunniaa Unkarin uuden, todellisen riippumattomuuden isän, kansallisen uudestisyntymisemme parhaimman tukijan, sosialismia rakentavan kansandemokratiamme epäitsekkäimmän auttajan, rakastetun johtajamme ja opettajamme, kansamme parhaan ystävän pyhälle muistolle!

Toverit! Budapestin työtätekevä väestö!

Unkarin ja koko maailman työväenluokka, Unkarin työtätekevä kansa, sadat miljoonat pääoman ikeestä vapautuneet ja vapautta, rauhaa sekä onnellista elämää kaipaavat ihmiset saavat kiittää äärettömän paljosta toveri Stalinia.

Yhdessä suuren Leninin kanssa hänen uskollinen taistelutoverinsa toveri Stalin loi Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen, karaisi vuosikymmenien taisteluissa teräksenlujaksi ja kestäväksi puolueen, joka on jokaisen maan vallankumouksellisen työväenpuolueen esikuva ja jonka vertaista mahtavaa poliittista voimaa ei ihmiskunnan historia ole tuntenut eikä tunne tänä päivänä. Tätä suurenmoista, määrätietoista vallankumouksellista puoluetta johtaen toveri Stalin yhdessä Leninin kanssa vei voittoon monimiljoonaisen talonpoikaisjoukon kanssa liitossa olevan Venäjän työväenluokan, mursi ensimmäisenä maailmassa imperialismin rintaman, vei voittoon Lokakuun Suuren Sosialistisen Vallankumouksen. Yhdessä Leninin kanssa toveri Stalin perusti maailman ensimmäisen sosialistisen valtion, neuvostovaltion.

Toveri Stalin puolusti Leninin perintöä sisäisen ja ulkoisen vihollisen avoimia hyökkäyksiä ja pimeää hävitystyötä vastaan. Leninin kuoltua toveri Stalin lähes kolmen vuosikymmenen ajan johti neuvostomaata voitosta voittoon. Hän osoitti suunnan maailman kommunisteille, imperialismin sortamille ja riistämille työtätekeville, vapauden ja rauhan puolesta taisteleville kansoille. Toveri Stalin loi ja toteutti sosialismin rakentamisen teorian ja muutti siten Neuvostoliiton takapajuisesta maasta vapaaksi, kehittyneeksi sosialistiseksi teollisuusmaaksi, sosialismin valloittamattomaksi linnakkeeksi, jokaisen hyökkäyksen kestäväksi suurvallaksi.

Leninin nerokkaaseen oppiin nojautuen Stalin loi ja toteutti maatalouden sosialistisen kehittämisen teorian, johti sadattuhannet työtätekevät talonpojat uudelle tielle kohti onnellista elämää, kohti sosialistista yhteisviljelyä.

Toveri Stalin antoi terävän teorian aseen sorrettujen kansojen, imperialismin ikeessä elävien ja siirtomaaorjuudessa kärsivien kansojen ja niiden vallankumouksellisten, demokraattisten puolueiden käteen.

Toveri Stalin, kaikkien aikojen suurin sotapäällikkö, loi uuden sotatieteen. Sen sotatieteen, joka osoitti lyömättömän voimansa jo hajoittamalla Lokakuun Suurta Sosialistista Vallankumousta vastaan vehkeilevät imperialistiset joukkiot. Uusi stalinilainen sotatiede kasvoi täyteen mittaansa Suuren Isänmaallisen sodan aikana, se näytteli ratkaisevaa osaa siinä, että vapauden ja sosialismin voimat saivat voiton barbaarisesta fasismista. Uuden

stalinilaisen sotatieteen, stalinilaisen sodanjohdon, Stalinin järjestämän neuvostoarmeijan, Stalinin innoittaman neuvostokansan miehuuden ikuisena symboolina oli ja on pysyvästi sankarikaupunki Stalingrad.

Toveri Stalinin nimeen liittyvät ja hänen nimeään julistavat aikamme jättimäiset rauhan rakennustyömaat, kommunismin suuret rakennustyömaat Neuvostoliitossa. Hänen ajatustensa mukaan, hänen kehoitustaan noudattaen kommunismia voitokkaasti rakentavat onnelliset neuvostoihmiset liikuttavat vuoria, muuttavat jokien kulkua, muuttavat koko luontoa.

Suurten opettajiemme Marxin-Engelsin-Leninin oppeja edelleen kehittämällä toveri Stalin aloitti uuden ajanjakson marxismin teoriassa. Ja ennenkuin hän poistui luotamme, hän lahjoitti meille suurenmoisia luomuksia, jotka valonheittäjäin tavoin valaisevat ihmiskunnan tietä vuosikymmeniä ja vuosisatoja.

Poistuessaan luotamme toveri Stalin jätti jälkeensä voimakkaan, tietoisen, yhtenäisen puolueen, Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen, joka on kykenevä toteuttamaan toveri Stalinin perinnön.

Poistuessaan luotamme toveri Stalin jätti jälkeensä koko maanpiirin käsittävän järjestäytyneen rauhanliikkeen, jota hänen aatteensa, Leninin ja Stalinin kuolemattomat aatteet, proletaarisen internationalismin ja oikean isänmaallisuuden voittamattomat aatteet innoittavat ja liittävät yhteen eroittamattomasti.

Poistuessaan luotamme toveri Stalin jätti jäkeensä koko maanpiirin käsittävän järjestyneen rauhanliikkeen, joka on eroittamattomasti kasvanut yhteen hänen nimensä kanssa. Sellaisen liikkeen, jonka vertaista historia ei ennen ole tuntenut ja jonka voimaa moninkertaistaa tieto, että Stalinin taisteuhenkeä seuraten, Stalinin tietä kulkien rauhan pyhä asia täytyy ja myös voidaan turvata imperialistisia hyökkääjiä ja sodanlietsojia vastaan.

Toveri Stalin opetti ja opettaa meitä olemaan ankaria ja vaativia itseämme, omia virheitämme ja puutteellisuuksiamme kohtaan. Niin ettemme peitä virheitämme, vaan armottomasti ne paljastamme, koska vain siten voimme virheemme korjata.

Toveri Stalin opetti ja opettaa meitä siihen, ettemme koskaan huumautuisi voitoista, olkootpa ne miten suuria tahansa, ja ettemme koskaan vaikeuksien tullen joutuisi paniikin valtaan. Että kylmin päin arvioisimme vihollisen voimat ja ettemme koskaan aliarvioisi omia voimiamme, sosialismin ja demokratian leirin, rauhan leirin voimia, koska nämä voimat ovat lukemattomat ja mittaamattomat.

Toveri Stalin opettaa meitä samalla olemaan valppaita ja yhäkin valppaampia pimeässä hiipivää tai avoimesti hyökkäävää vihollista vastaan ja opettaa meitä vastaamaan vihollisen iskuun kaksinkertaisella iskulla.

Rakkaat ystävät! Toverit!

Puolueemme, työväenluokkamme, työtätekevä talonpoikaistomme, sivistyneistömme, koko Unkarin kansa suree toveri Stalinissa rakastavaa isäänsä, suurinta hyväntekijäänsä ja viisasta opettajaansa. Sillä jokainen maassamme tietää, että Stalinin avulla emme vain saaneet takaisin ja täyttäneet uudella rikkaalla sisällöllä kansallista riippumattomuuttamme, vaan että hänen avullaan myöskin onnistuimme kumoamaan maassamme riistäjien ja kansansortajien vallan. Ennenkaikkea saamme kiittää toveri Stalinia siitä, että meillä syntyi kansandemokratia, että entisen takapajuisen Unkarin, suurtilallisten ja suurkapitalistien Unkarin, pahamaineisen "Kolmen miljoonan kerjäläisen" Unkarin paikalla on tänään kehittynyt teollisuusmaa, joka on tasa-arvoinen jäsen vapaiden kansojen perheessä. Ennenkaikkea saamme kiittää toveri Stalinia siitä, että isänmaamme Unkari — kommunismia rakentavan Neuvostoliiton ja kansandemokratioiden rinnalla — saa kantaa

sosialismin iskujoukon ylpeää mutta samalla suuresti velvoittavaa nimeä.

Eivät vain aikuiset vaan myös lapset tietävät maassamme, että toveri Stalin seisoi rinnallamme kansamme koettelemusten vaikeina hetkinä, että hän oli kanssamme voittojen ja ilontäyteisten saavutustemme hetkellä. Kukapa ei tietäisi, että saamme kiittää häntä pääkaupunkimme Budapestin säilymisestä.

Toveri Stalin, rakastettu isämme ja viisas opettajamme tarttui käteemme, auttoi meitä astumaan vapauden, sosialismin kansallisen nousun valoisalle, silloin vielä myrskyisälle tielle, auttoi meitä etenemään nopeasti tällä tiellä kaikkien vaikeuksien läpi.

Siksi kyyneleet kostuttivat kasvojamme saatuamme tietää, että toveri Stalin on poistunut keskuudestamme. Siksi jokainen isänmaanystävä, jokainen rehellinen unkarilainen suree. Siksi toveri Stalin on koko Unkarin kansan, Unkarin kansallinen vainaja.

Stalin on kuollut, mutta hänen työnsä elää ikuisesti. Se elää ja on elävä myös uudistuneessa, yhä sosialistisemmaksi muuttuvassa Unkarin kansassa. Elää ja on elävä riistosta vapaassa, sorrosta vapaassa, sosialistisessa Unkarissa, jota kansamme rakentaa hänen oppinsa mukaisesti.

Puolueemme, Unkarin Työtätekevien Puolue, työväenluokkamme, työtätekevä kansamme on silloin suuren Stalinin muiston arvoinen, jos se yhä johdonmukaisemmin toteuttaa hänen oppiaan. Lujittakaamme siis joka päivä ja joka tunti kansamme järkkymätöntä ystävyyttä Stalinin kansaan, Stalinin maahan, maamme lujaan tukijaan ja puolustajaan, edistyksen ja rauhan puolesta käytävän taistelun johtajaan, kommunismia rakentavaan Neuvostoliittoon.

Olkaamme vieläkin johdonmukaisempia taistelijoita kansojen ystävyyden stalinilaisen asian puolesta. Kamppailkaamme yhä päättäväisemmin rauhan puolesta imperialistisia seikkailijoita vastaan.

Toveri Stalinin hengessä vartioikaamme yhä valppaammin maamme vapautta ja riippumattomuutta. Lujittakaamme lakkaamatta kansanarmeijaamme ja valtiomme suojeluelimiä. Pankaamme liikkeelle kaikki voimat maassamme 5-vuotissuunnitelman ja kuluvan vuoden kansantaloussuunnitelman voitolliseen toteuttamiseen. Tehkäämme loppu teollisuudessa ja maataloudessa ilmenevistä puutteellisuuksista. Lujittakaamme työkuria. Antakaamme isänmaalle enemmän hiiltä, terästä, koneita ja viljaa.

Tehkäämme maamme vapautumisen viikosta, jota työtätekevämme viettävät Stalinin rautatehtaan rakentajien aloitteesta maamme vapautumisen 8. vuotispäivän johdosta 20. 3.—4. 4. välisenä aikana, tehkäämme siitä koko työtätekevän kansamme valtava yhtenäinen liike sekä kaupungissa että maaseudulla. Järjestyneisyydessään, innostuksessaan, saavutuksissaan olkoon vapautumisen viikko hänen arvoisensa, jonka nimeen maamme vapautus liittyy, olkoon se isämme Stalinin arvoinen.

Toveri Stalinin opille uskollisina tiivistäkäämme yhä enemmän suuren puolueemme UTP:n rivejä.

Vaalikaamme puolueemme yhtenäisyyttä kuin silmäterää, koska Neuvostoliittoon kohdistuvan ystävyytemme ohella marxismin-leninismin johtama Puolueemme, Puolueen johtama työväenluokkamme on meidän suurin voimamme. Lujittakaamme yhä enemmän työväenluokan ja työtätekevän talonpoikaiston liittoa, koska kansandemokraattinen valtiojärjestyksemme nojautuu tähän liittoon.

Kokoontukaamme kaikki yhä yhtenäisemmin toveri Stalinin parhaan unkarilaisen oppilaan, Puolueemme ja kansamme johtajan toveri Mátyás Rákosin ympärille.

Ikuinen kunnia opettajallemme, kommunismin arkkitehdille, kansamme vapauttajalle — Stalinille!

Eläköön Marxin-Engelsin-Leninin-Stalinin voittamaton oppi!

Suuren Stalinin lippu johtakoon meitä voitosta voittoon!

STALIN-PATSAS
Budapestin Kaupunginpuistossa

Kirjoittanut Tibor Barabás

Kun olin lapsi — noin kolmisenkymmentä vuotta sitten — Hunyadi-torin lapset vain juoksivat Kaupunginpuiston ruusutarhojen lävitse. Me risaiset ja nälkäiset lapset potkimme räsypalloa Gesztenyesin tai Faskörin seuduilla, kaukana ruusutarhasta, sen kukkaistutuksista ja suuresta suihkukaivosta. Maailmansodan käsi- ja jalkainvalidit myivät siellä rinkilöitä rikkaitten lapsille. Vilpoisilla käytävillä ranskalaiset ja saksalaiset lastenhoitajat taluttivat kultanappisia pikkupoikia ja suihkukaivon ympärillä lihavat kapalolapset paistattelivat päivää vaaleansinisillä ja ruusunpunaisilla pieluksillaan. Joskus pysähdyimme silmät suurina ihmettelemään tätä vierasta maailmaa, josta tuntemattomat lait meidät erottivat.

Arena-tien puitten siimekseen peittyi pankkiirien huviloita ja yksityissairaaloita. Vihreä villiviini verhosi niiden seiniä aina kolmanteen kerrokseen asti. Mutta missään Kaupunginpuiston alueella ei ollut kaivoja, joista olisimme voineet sammuttaa janoamme. Taidemuseon ja Taidehallin suuret portit olivat tosin avoinna, mutta olisiko risaisen ja aina nälkäisen lapsen mieleen juolahtanutkaan astua kauneuden maailmaan. Miten monet unelmat, suunnitelmat, aikomukset täyttivätkään mielikuvituksemme noina aikoina.

Miten monta tahtoa, miten monta kykyä kapitalismi onkaan murtanut! Missä lienette, te entiset Hunyadi-torin pojat?

Näin Kaupunginpuiston vuoden 1930 syyskuun ensimmäisenä päivänäkin, kun kohtaloaan vastaan noussut Unkarin proletariaatti täytti sen tiet ja mutkittelevat polut. Saatan miltei vielä kuulla tuhansien juosten lähestyvien rakennustyöläisten tahdikkaan, taivasta vavisuttavan huudon "Työtä — leipää. Työtä — leipää." Ruusutarhan teiltä katosivat lastenhoitajat ja kävelevät herraslapset. Puisto kaikui vallankumouksellisista huudoista ja lauluista. Kiväärinlaukauksia, poliisihyökkäys, verta. Nyt ruusutarhan kukkakenttiä reunustavat kivet lopulta joutuivat oikeisiin käsiin. Kivisade kohisi ja syystuuli kantoi Kansainvälisen säveleitä Fasorille päin.

Nyt siellä ruusutarhan puitten edessä kohoaa vapauttajamme patsas. Hänen valtava pronssihahmonsa ylettyy rakennuksiakin korkeammalle, hänen kätensä osoittaa eteenpäin ja hän neuvoo koko kansaamme varoittavalla sormellaan. Siitä lähtien, kun patsas on ollut siellä, hän on ikäänkuin vieläkin lähempänä meitä. Hän puhuu meille, opettaa, kannustaa meitä. Vastapäätä hänen patsastaan, entisten huviloitten paikalla kohoaa jo nyt kauniita työläiskoteja. Avarista ikkunoistaan työtätekevät saattavat päivän jokaisena hetkenä nähdä hänen patsaansa. Hän melkein puhuu heille: järjestäkää työkilpailuja, viekää suunnitelmanne voittoon.

Kun katsot hänen patsastaan, ensimmäinen vaikutelma siitä on vertaansa vailla oleva suuruus. Suuri ja leveä torikin vaikuttaa pieneltä hänen valta-

van hahmonsa rinnalla. Stalinin patsas nousee puitten ja rakennusten yläpuolelle kuin tienviitta, esimerkki, suuri opettajamme. Mitä hän puhuu nyt? Hän opettaa meille historian kehitystä ja taistelun lakeja, opettaa meitä tehtäväämme, joka meidän on kommunisteina täytettävä kansakunnan tulevaisuuden puolesta. On kuin kuulisin hänen puhuvan:

"Me kommunistit olemme erikoista tekoa. Meidät on muovattu erikoisesta aineesta. Olemme niitä, jotka muodostavat suuren proletaarisen strategin armeijan, toveri Leninin armeijan. Ei ole korkeampaa kunniaa, kuin on kunnia kuulua tähän armeijaan."

Hän opettaa meille käytännön ja teorian yhtenäisyyttä, sopusointua. Näin hän sanoo meille:

"On olemassa eräs tieteen haara, jonka tunteminen on kunkin tieteen haaran bolshevikeille ehdottomasti välttämätöntä: se on marxilais-leniniläinen yhteiskuntatiede yhteiskunnan kehityksen laeista, proletaarisen vallankumouksen kehityksen laeista, sosialistisen rakennustyön kehityksen laeista, kommunismin voitosta kertova tiede."

Ja Stalin puhuu myöskin rauhan asiasta ja julistaa kuuluvalla äänellä, kuten hän aina on julistanut: "Meidän ulkopolitiikkamme on selvää . . . Me olemme rauhan kannattajia ja taistelemme rauhan puolesta. Mutta me emme pelkää uhkauksia ja olemme valmiita vastaamaan sodanlietsojain iskuihin vastaiskuilla . . ."

Vain Stalinin tapainen ihminen saattoi viedä voittoon vapauden ja rauhan asian, ihminen, joka niin suuresti uskoi kansan voittamattomaan voimaan . . . Jo vuonna 1905 tammikuun yhdeksäntenä päivänä hän julisti työväenluokan vihollisille:

". . . turhia ovat kaikki yrityksenne. Venäjän vallankumousta on mahdoton kiertää. Yhtä mahdotonta väistää kuin auringon nousua. Voitteko pysäyttää nousevan päivän?"

Kevät tulee . . . Kaikki alkaa kukoistaa Stalinin pronssipatsaan ympärillä. Puut viheriöivät pian, neilikat puhkeavat kukkaan, samoin ruusut, orvokit, sinipunainen akaasiakin avaa nuppunsa, Kaupunginpuisto uudistuu. Ja tämä patsas suojelee huolettomien lasten iloa, leikkejä, unelmia, tulevaisuutta ja rakastuneitten ensimmäistä suudelmaa . . . Kun työläinen tai talonpoika kulkee patsaan ohi — hän täyttyy yhä suuremmalla työnhalulla, nuori opiskelija yhä vahvemmalla velvollisuudentunnolla . . .

Ken näkee Stalinin patsaan, tuntee itsensä ensin pieneksi, mutta sitten suureksi. Sillä Stalinin patsas osoittaa, miten suureksi ihminen voi kasvaa, jos hänen sydämensä on täynnä kansan, totuuden rakkautta ja hän antaa koko elämänsä, sielunsa ihmiskunnan asian puolesta . . .

Miten suuri Stalinin patsas lieneekin, ei se kuitenkaan ole niin suuri kuin sankari, jonka olemme siinä ikuistaneet. Tehkäämme patsas vielä korkeammaksi kasvattamalla kaunis kaupunkimme ja koko kansamme sen kaltaiseksi. Sosialismia toteuttava Unkari tulee olemaan Stalinin patsaan todellinen jalusta . . .

Juhlapäivinämme me kerromme täällä uskollisuudestamme, kiitollisuudestamme, työstämme ja voimastamme.

Puitten lehvistötkin patsaan ympärillä humisevat suuren opettajan kunniaa . . .

O i k e a l l a : Stalinin jättiläispatsas Budapestin Kaupunginpuistossa.

☆ PUNAISELLA TORILLA ☆

Kirjoittanut Tibor Méray

LENTOKONEEN SAAPUESSA Irkutskista Krasnojarskiin sää huononi äkkiä. Hennot auringonsäteet pysähtyivät tiheään pilviverhoon pystymättä tunkeutumaan sen lävitse. Auringonsäteiden asemesta myrskytuulet lakaisivat Siperian kamaraa ja puhalsivat ihmisten kasvoille tuoretta pehmeää lunta. Jos matkustaja oli varomaton, saattoi raju tuulenpuuska helposti kaataa hänet jäätyneellä ja liukkaalla lentokentällä. Emme voineet matkustaa eteenpäin. Kone ei saanut nousta ilmaan. Seuraavassa pysähdyspaikassa Novosibirskissa oli laskeutumiskielto.

Pekingin rauhankongressista kotiinpäin pyrkivä pieni seurue otti uutisen vastaan sangen huonotuulisena. Almanakka osoitti elettävän marraskuun toista päivää. Moskovaan oli vielä kahdeksan-kymmenentuhatta kilometriä. Entä jos menettäisimme pari kolmekin päivää sään vuoksi . . .

"Meidän on oltava marraskuun seitsemäntenä päivänä Moskovassa", meksikolainen taidemaalari Guerrero selitti kiihtyneenä.

Lentokentän virkailija katsahti ikkunasta ulos kuin sanoakseen, ettei myrsky sentään ollut hänen syytään. Sitten hän kysyi kenties uteliaisuudesta, kenties vain jotain sanoakseen: "Onko teidät kutsuttu juhlille?" "Marraskuun seitsemäntenä on jokainen maailman työtätekevä tervetullut Moskovaan", taidemaalari sanoi totisena, "ja ken vain voi, hän menee . . ."

Meillä oli onnea, myrsky tyyntyi melko nopeasti ja toimistossa järjestettiin asiamme, ikäänkuin meillä tosiaankin olisi ollut virallinen kutsu saapua juhlatilaisuuteen. Ensimmäisellä koneella he lähettivät meidät matkaan.

Saavuimmekin ajoissa perille: marraskuun neljäntenä. Moskovassa pieni ryhmä hajaantui, hyvästelimmekin toisiamme. Kuudennen päivän aamuna sitten sattumalta jälleen tapasin meksikolaiset Tretjakovin taidekokoelmissa. Guerrero, taidemaalari tuli hetkeksi luokseni ja heilutteli edessäni harmaata kirjekuorta: "Kutsu huomiseksi Punaisen torin katsojakorokkeelle . . . Enkös sanonut, että jokainen työtätekevä on tervetullut Moskovaan marraskuun seitsemänneksi."

Sää oli leuto, miltei keväinen seitsemännen päivän aamuna. Menneitten päivien lumipyrystä muistuttivat vain kuusien oksat Kremlin muurien edessä. Kuohuen ja kohisten valmistautuivat Moskovan kadut suureen juhlaan. Tehtaitten porteilla, ammattiliittojen talojen edustoilla, ministeriöiden kohdalla oli jo aamuvarhaisesta lausuttu iloisia tervehdyksiä yhä uusille ja uusille sinne saapuville.

Katsojakorokkeet ovat Leninin mausoleumin molemmin puolin. Minut ohjattiin vasemmalle. Katselin ympärilleni. Edessäni seisoo ranskalaisia kaulukset pystyssä hieman viluisen näköisinä. Vasemmalla turkkeihin ja karvalakkeihin pukeutuneita kiinalaisia. Taaempana pieniä lippuja heiluttelevia tšekkiläisiä. Englantilaiset, romanialaiset, unkarilaiset, italialaiset ja espanjalaiset sanat sekoittuvat venäläisiin. Ja tosiaan, aivan oikein — tuolla, tuskin kymmenen askeleen päässä minusta seisovat meksikolaiset, heidän joukossaan Guerrero. Hänkin huomaa minut. Katseemme yhtyvät silmänräpäykseksi. Tuntuu kuin sama kysymys välähtäisi kummankin katseessa:

— Mahtaneeko toveri Stalin tulla?

Jokainen seuraa Kremlin tornikelloa. Pikkuviisari on jo melkein saavuttanut yhdentoista. Isoviisari on sen jo ohittanut. Muutaman minuutin kuluttua alkaa juhlamarssi. Nyt emme enää seuraa kellon kulkua. Silmät kääntyvät kohti mausoleumin kunniakorokkeelle johtavaa käytävää. Kuka ilmestynee sinne ensimmäisenä?

Kello on minuuttia vailla yksitoista. Ja silloin toiselta puolen kohoaa mahtava kättentaputusten ääni. Oikeanpuoleisella katsojakorokkeella suosionosoitukset vain voimistuvat. Me vasemmalla puolella emme vielä näe mitään, kuulemme vain taputuksen. Sydämemme takoo jännityksestä. Hurraa-huudot yhtyvät taputukseen. Ja sitten käytävän päähän ilmestyvät kasvot. Aluksi näkyvät vain kasvot, sitten lähenevä hahmo, niin paljon kuin kunniakorokkeen takaa näkyy.

Stalin!

Hän tulee hymyillen toiselta laidalta, kävelee aivan tänne asti, mausoleumin tämänpuoleiseen kulmaan, nyökkää päätään ja heiluttaa kättään, pysähtyy hetkeksi, katselee ympärilleen, hymyilee.

Mitä ihminen tuntee tuollaisena hetkenä. Voiko sitä edes kuvata?

En hurrannut, sillä jokin kouristi kurkkuani. En heiluttanut kättäni tervehdykseksi, sillä jokin herpaisi kättäni. En edes nähnyt häntä aivan selvästi, sillä jokin verhosi silmiäni . . . Aivoissanikin oli vain yksi ajatus: tämän hetken vuoksi kannatti elää. Kaikki kauneus, mitä elämässä on ollut ja tulee vielä olemaan, kaunistuu moninverroin: näen Stalinin. Kaikki vaikeudet, taistelut, joita on ollut ja joita tulee olemaan, kutistuvat mitättömiksi: näen Stalinin.

Hän hymyilee ja kääntyy, menee takaisin kiviparvekkeen keskustaan. Pitkän kaiteen takana näkyy karaistuneita miehiä. Keskimmäisenä mikrofonin luona marsalkka Timošenko, hän pitää juhlapuheen. Hänestä vasemmalla Stalin, sitten marsalkat ja kenraalit Bulganin, Vasiljevski, Govorov, Budjonnyi. Puhujan oikealla puolella Malenkov, Berija, Hrustsev, Kaganovitš, Molotov, Svernik, Kommunistisen puolueen ja neuvostohallituksen edustajat. He ovat sankarillisia sotilaita ja viisaita valtiomiehiä, pelottomia taistelijoita, varmakätisiä johtajia — Stalinin suuri yleisesikunta, jonka hän on kasvattanut, opettanut ja muovannut. Heidän takanaan kohoaa Kremlin linnanmuuri, maailman vankin ja lujin linnoitus.

Alhaalla Punaisella torilla sotilaat jo marssivat.

— Suvorovilaisia, nahimovilaisia, kuuluu sieltä täältä ansaitulla ylpeydellä. Sota-akatemian nuoret johtavat, kansan suosikit, synnyinmaan tulevat puolustajat Suvorovin ja Nahimovin ylväitä nimiä kantaen. Sitten tulee jalka- ja meriväkeä, laskuvarjo- ja maihinnousujoukkoja, motorisoituja joukko-osastoja ja panssariautoja, pelätyt ja rakastetut Katjušat. Kuorma-autot kuljettavat joukoittain tykkejä. Minuutit kuluvat ja tykit soluvat ohitse, minuuttien mukana lisääntyvät torilla tykit, pienten jälkeen tulee suurempia ja suuria seuraavat valtavan kokoiset: lännen sotilasasiamiehet alkavat tuntea olonsa epämukavaksi. Punainen tori jylisee, tankit lähestyvät, ensin kevyet ja nopealiikkeiset, sitten kömpelöt jättiläistankit tykinpiiput eteenpäin suunnattuina: niiden edessä ei mikään vihollinen kestäisi.

Seitsemän vuotta sitten, juuri tällä samalla paikalla, juuri tälle harmaalle kivetykselle putoilivat lyötyjen fasistien kunniattomat liput. Mikä valtava voima marssiikaan tänään tällä torilla, mikä valtava voima vartioikaan neuvostomaata, neuvostovesiä ja avaruutta neuvostosynnyinmaan yläpuolella. Mikä turvallinen voima ystävälle, mutta niin peloittava viholliselle.

Ja hän, joka on tämän kaiken luonut, järjestänyt ja lujittanut, seisoo tuolla mausoleumin keskikohdalla käsi lakin reunaan kohotettuna. Hymyillen.

Huomaan tuskin, että taiteilija Guerrero on tullut luokseni. Hänen silmänsä ovat kiintyneet mausoleumiin ja hän kuiskaa minulle:

— Näetkö?

— Näen.

— Hän tuli.

Vaikenimme. Emme puhuneet enempää. Taisimme molemmat ajatella samaa. Hän tuli. Oli kulunut tuskin kolmea viikkoa 19. puoluekokouksen päättymisestä. Se oli valtavaa ja väsyttävää työtä. Hän oli itse mukana alusta loppuun asti, ohjasi, neuvoi ja otti osaa keskusteluun. Eikä hän lähtenyt tämän jälkeen lepäämään. Hän tekee työtä edelleenkin herpautumattomalla voimalla. Valtameren toiselta puolen koetetaan kasvattaa hirmumyrskyä koko ihmiskuntaa vastaan. Ja hän kamppailee voimiaan säästämättä. Hän haluaa säilyttää rauhan. Hän pysyy vartiopaikallaan Moskovassa. Ja viettää juhlaa kansan kanssa, kansan keskellä. Oi, tätä kansaa, on kuin itse ihmiskunnan onnellisuus marssisi siinä, pelkkiä säteileviä kasvoja, loistavia silmiä, iloista mieltä ja itsevarmuutta, pelkkää innostusta, rauhallisuutta, voimaa ja leikkisää iloisuutta. Valkopartaisia vanhuksia, Lokakuun vallankumouksen todistajia ja taistelijoita, nuoria isiä, jotka nostavat lapsiaan korkealle Stalinin ohi kulkiessaan, äitejä, opiskelijoita, tiedemiehiä ja taiteilijoita, uusien merien ja metsien luojia. Poikki Punaisen torin, silmät kohotettuina Staliniin ja Stalinin silmien edessä, täällä he pelkäämättä marssivat ihmiskunnan kulta-aikaa, kommunismia kohden.

Toveri Stalin ei jäänyt pitkäksi aikaa mausoleumille. Kenties hän viipyi siellä noin tunnin, puolitoista, sitten hän lähti, meni. Ja silloin tapahui jotain satujen ja ihmeiden kaltaista. Siinä marssivat moskovalaiset suljetuissa riveissä juhlien ja voitokkaina, kohottivat katseensa mausoleumiin ja huudahtivat:

— Stalin!

Valkopartaiset vanhukset tulivat ja heiluttivat kättään:

— Stalin!

Merten ja metsien luojat tulivat ja heiluttivat punaisia lippujaan hänen edessään ja huusivat:

— Stalin!

Isät ja äidit nostivat lapsensa häntä kohden ja huusivat:

— Stalin!

Mutta Stalin ei ollut siellä. Stalin oli mennyt. Guerrero, taidemaalari kuiskasi liikuttuneena minulle: "Näetkö?"

Liikutuksen vallassa vastasin: "Näen".

Näin. Taidemaalarikin näki. Moskovalaisetkin näkivät. Sillä hän oli siellä. Hän oli lähtenyt mausoleumista ja kuitenkin hän oli siellä. Hän oli siellä puolueen ja armeijan johtajissa, valtiomiehissä ja sotilaissa, oppilaissaan. Hän oli kansassaan, joka voitokkaana ja onnellisena marssi hänen osoittamaansa suuntaan: kohti kommunismia. Siellä hän oli katsojakorokkeillakin, kiinalaisten ja englantilaisten, meksikolaisten ja unkarilaisten, ranskalaisten ja romanialaisten luona: maailman sydämessä.

Hän oli siellä, jokainen näki hänet.

Hiukan ennen kulkueen loppumista toveri Stalin tuli takaisin. Hän kiiruhti ylös portaita ja pysähtyi mausoleumin kaiteen keskikohdalle. Viimeiset joukot marssivat ohitse ja hän heilutti heille kättään hyvästiksi.

Aurinko murtautui esiin repaleisten pilvien takaa.

Ja toveri Stalin seisoi siellä juhlivan väkijoukon keskellä, juhlivien kansojen keskellä, parhaiden taistelijoittensa keskellä Kremlin linnanmuurien edessä, kaiken sen keskellä, minkä hän oli luonut ja mikä on ikuista ja voittamatonta.

Unkarilaiset työläiset muistelevat Stalinia

uskollisuudella, kiitollisuudella ja taisteluvalmiilla päättäväisyydellä

Stahanovilainen louhija Ferenc Szedlár, Komló:

TEEN TYÖTÄ, KUTEN STALIN ON OPETTANUT TEKEMÄÄN

— Olen neljäkymmentävuotias kaivostyöläinen. Olen syntynyt köyhien talonpoikaisvanhempien lapsena. Koko elämäni ajan olen aina tehnyt lujasti työtä. Elämä on heitellyt minua sinne tänne, paljon se on lyönyt, mutta silmissäni ei ole koskaan nähty kyyneleitä. Mutta nyt, kun kuulin surullisen uutisen isämme, toveri Stalinin kuolemasta, silmäni täyttyivät kyynelillä ja katkeruus puristi kurkkuani.

Isäni antoi minut jo aivan lapsena palvelijaksi kartanonherralle. Ei hän voinut toisinkaan tehdä suuressa kurjuudessamme. Kolmetoista vuotta nukuin tallissa eläinten keskellä ja minua kohdeltiin kuin eläintä. En edes tiennyt, että elämä saattaa olla toisenlaista. Stalinia saan kiittää siitä, että lopulta vapauduin palvelijana olemisestani. Kuten koko maa, minäkin vapauduin ja opin tuntemaan inhimillisen elämän.

Vielä vapautumisen jälkeenkin olin renkinä jonkin aikaa, palvelin kulakkia, kunnes kommunistit tulivat ja neuvoivat minua rupeamaan kaivostyöläiseksi. Siitä on nyt neljä vuotta, kun tulin Komlóon. Olen kaivostyöläinen, maan kunnioitettuja työläisiä. Puolue, Stalinin sotilaat auttoivat minut tänne.

Täällä Komlóssa kaikki kertoo hänestä, meidän suuresta Stalinistamme, eivät vain neuvostoliittolaiset koneet, joilla me työskentelemme kaivoksessa ja jotka auttavat uuden, sosialistisen Komlón rakentamisessa, eivät ainoastaan neuvostoliittolaisten kaivosmiesten menetelmät, joiden avulla työ on kevyempää ja tuottavampaa, tuloksellisempaa. Häntä saan kiittää siitäkin, että minua kohdellaan täällä inhimillisellä tavalla.

Ennenvanhaan, jos työläinen tai köyhä talonpoika sairastui, hän sai kuolla, ilman että kukaan hänestä huolehti. Nyt lääkäri tutkii meidät silloinkin, kun emme valita sairautta. Minut on juuri määrätty erääseen vastikään perustettuun "yöparantolaan". Se on ensimmäinen alallaan Unkarissa. Olemme ottaneet siinäkin oppia Stalinin maasta. Kaksi ja puoli vuotta sitten me vielä asuimme alhaalla laaksossa voimalaitoksen läheisyydessä, missä ilma oli nokista ja savuista. Kun pieni poikani syntyi, saimme kauniin kahden huoneen asunnon kaupungin uudessa osassa Köknyösissä. Näin minäkin olen saanut omakohtaisesti tuntea, mitä merkitsee Stalinin huolenpito ihmisestä.

Uuden huoneistoni kaunein koriste on kunniakirja, jossa on toveri Stalinin kuva. Kaivostyöläisenä oloni aikana olen aina joulukuun 21 päivänä, hänen syntymäpäivänään saavuttanut suurimmat tulokset. Erään tällaisen jou-

lukuun 21 päivän suorituksesta sain tämänkin kunniakirjan. Tänään, maaliskuun kuudennen päivän iltana, ennenkuin lähdin vuorooni, katsoin kunniakirjaa, siinä olevaa Stalinin kuvaa. Näin hänet silmieni edessä silloinkin, kun työpaikallani tartuin lapioon. Sanattomana liikuttelin lapiota, sinä päivänä kukaan meistä ei puhunut. Silloinkaan en sanonut mitään, kun kuulin, että hiilenkuljettajani oli loukkaantunut, eikä voinut tulla vuoroon. Tein työtä hänenkin edestään. Tässä vuorossa saavutin elämäni suurimman tuloksen 415 prosenttia, vaikka työskentelinkin ilman hiilenkuljettajaa. Suoritin neljän miehen työn. Ja lujasti päätin, että vielä enemmän tulen tuottamaan. Ajattelen Stalinia, tulevaisuutta, jonka hän on meille osoittanut — ja siitä saan voimia. Tiedän, että toisetkin kaivostyöläistoverini tunsivat samoin, sillä Komlón Kossuth-kaivoskäytävä ylitti maaliskuun 7 päivänä ensimmäisen kerran melkein kokonaiseen vuoteen päivän suunnitelmansa.

Tuska ja katkeruus eivät ole murtaneet meitä. Yhä lujemmin jännitän voimiani, jotta tekisin työtä, kuten Stalin on opettanut, kuten Stalinin kansa tekee työtä.

Kossuth-palkinnon saanut sorvaaja Imre M u s z k a:

STALININ NIMEEN RAUHAN PUOLESTA

Toveri Stalin merkitsi minulle enemmän kuin mikään muu. Hän lähetti minulle vapauden. Kun toveri Bykov opetti koneellani nopeutetun leikkaustavan, tunsin: hän on toveri Stalinin lähetti, joka tuo apua, jotta voisin tulla uudeksi ihmiseksi, kärkityöläiseksi.

En voi kyllin arvokkaalla tavalla kiittää puoluettamme siitä suuresta kunnianosoituksesta, että sain nähdä toveri Stalinin ja viettää kymmenen tuntia hänen läheisyydessään. On kuin olisi kulunut vain muutama päivä siitä, kun istuimme Moskovan Suuren teatterin valomerenä kimaltelevassa katsomossa. Täsmälleen kello seitsemältä toveri Stalin ilmestyi nuorekkaana, pirteänä, hyvissä voimissa kunniapaikalleen. Mielenliikutuksesta, häneen tuntemastamme suuresta rakkaudesta kyynel vierähti silmäkulmaan. Hän säteili ihmeellistä, valtavaa voimaa. Hän on yhä vieläkin sellaisena silmieni edessä: tervehdimme häntä pitkällä, myrskyisällä kättentaputuksella ja hän, aikakautemme suurin ihminen viittoili meille hymyillen, vastasi rakkaudella juhlivaan taputukseen. Katselin herkeämättä toveri Stalinia, suljin hänen kalliin hahmonsa sydämeeni lähtemättömästi. Näinä tunteina ymmärsin paremmin kuin ennen, miten suurta kunniaa, miten suurta velvoitusta merkitsee olla kommunisti, työläinen, stahanovilainen Stalinin aikakaudella.

Olen nähnyt vapaan, rikkaan maan, joka hänen johdollaan, hänen tienviittojaan seuraten rakentaa kommunismia, jokaisen maan esikuvan. Siihen aikaan luotiin vasta perustuksia Lenin-vuorelle rakennettavalle tieteen pilvenpiirtäjälle. Mieleeni nousi kysymys: kuinka monta vuotta tarvitaan, ennenkuin tuo 38-kerroksinen palatsi valmistuu? Kolme vuotta on kiitänyt ohitse, ja nyt tuossa kauniissa rakennuksessa opiskelee jo neuvostoliittolaisia nuoria. Tällaiseen voimaan, yhtenäisyyteen, luovaan työhön toveri Stalin on kasvattanut neuvostokansansa ja meidänkin kansamme.

Kuolema tempasi toveri Stalinin keskuudestamme. Tuskamme on mittaamattoman suuri, ei löydy sanoja, joilla julkitoisimme surumme. Mutta vaikka silmämme täyttyvätkin kyynelistä, sydämissämme asustaa teräksinen päättäväisyys, halu toveri Rákosin ja puolueemme johtaessa meitä vielä yhtenäisemmin kamppailla sosialismin voiton puolesta. Muutama tunti senjälkeen, kun olimme saaneet tiedon rakkaan Stalinin kuolemasta, me RM-konetehtaan työläiset kokoonnuimme vannomaan pyhää uskollisuutta toveri Stalinille. Suru ja tuska oli piirtynyt jokaisen kasvoille, mutta me palasimme työpöytämme ääreen vuoria siirtävä tahdonvoima mielissämme, eivätkä päämme olleet painuksissa. Nyt vielä paremmin kuin aikaisemmin tulemme voittamaan kaikki vaikeudet ja suorittamaan kunnialla tehtävämme.

Suuri juhlamme huhtikuun neljäs päivä lähestyy. Kiitollisuuteni vapaudesta ja siitä, että saan olla niin loistavaa tulevaisuutta rakentamassa — julkituon lupaamalla, että vapautumisen viikkona joka vuorossa suoritan ainakin kolmen päivän työn. Toveri Stalinin nimi mielessäni lähden taisteluun rauhan puolesta.

Me unkarilaiset työläiset, unkarilaiset stahanovilaiset tunnemme, että toveri Stalin on nytkin ja tulee aina olemaan keskellämme.

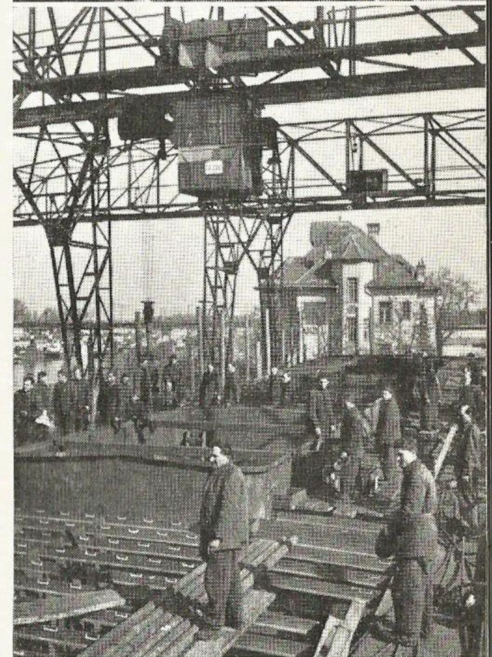
Insinööri Géza Petrasovics, Maanalaisen Rautatien 3/a työpaikan johtaja:

KAIKKINE AJATUKSINENI OLEN NEUVOSTOKANSAN LUONA

Toveri Stalinin sydän on lakannut sykkimästä. Järkyttyneinä seisomme me Unkarin työtätekevät, joista hän on tehnyt vapaita ihmisiä, sosialismin rohkeita rakentajia ja kaukonäköisiä taistelijoita. Hänen luoksensa kiitää nyt jokainen ajatuksemme, samalla kun suoritamme päivän työmme. Kun kierrän työmaalla, tapaan työläisiä ja työnjohtajia. Katsahdamme toisiimme ja tiedämme ajattelevamme samaa: toveri Stalinia ei ole enää. Meidän on työskenneltävä paremmin, moninverroin paremmin, hänen valtavasta työstään jokaiselle meille lankeavan pienen osan, hänen puolestaan, meidän on suoritettava työmme yhä suuremmalla vastuuntunnolla.

Neljä vuotta olen elänyt — stipendiaattina — toveri Stalinin maassa, kesällä palasin takaisin. "Elin" — tämä sana antaa vain aavistuksen sii-

K u v a s s a y l i n n ä : Maatyöläinen Mihály Aszody lukemassa tovereilleen "Szpad Népin" erikoisnumeroa Stalinin kuoleman johdosta. A l l a : Työt ovat tauonneet viideksi minuutiksi Budapestin Cheorghiu-Dej-telakalla.

tä, mitä sosialismin maa minulle merkitsi. Sain opiskella Leningradissa tunneli-insinööriksi, kesälomillani työskentelin Metron rakennuksilla, sain käydä Gruusiassa toveri Stalinin kotiseudulla lähellä Tbilisiä, sain ottaa osaa erään vesivoimalaitoksen rakentamiseen. Näin Gorin, toveri Stalinin synnyinkaupungin ja pienen talon, missä hän ensi kerran näki päivänvalon. Olin lepäämässä Sotšissa, tuossa ihanassa virkistyspaikassa, missä hänelläkin oli tapana lepäillä ja joka oli niin lähellä hänen sydäntänsä. Kävin Moskovassa, missä taivaaseen kurkoittavat talot, loistavat tehtaat ja lasten hymy julistavat hänen kunniaansa. En sattunut näkemään toveri Stalinia, mutta hänestä kertoo siellä kaikki, hänestä kertoo koko onnellinen neuvostoelämä.

Olen ollut kotona elokuusta lähtien ja lokakuussa aloitimme maanalaisen rakentamisen tällä työmaanosalla. Meillä on jo kaksi porakilpeä alhaalla maan sisällä — kotimaista tuotetta neuvostoliittolaisten piirustusten mukaan. Ne on valmistettu neuvostoliittolaisten alan ammattimiesten ohjeitten mukaan. Neuvostoliittolaiset insinöörit ovat opettaneet poraamaan tunneleita menetelmillä, jotka tähän asti ovat olleet täysin tuntemattomia Unkarissa. Ja nyt — valmistautuessamme viettämään vapautumisemme viikkoa — muistuttaa kaikki hänestä, vapauttajastamme. Eivät ainoastaan koneet, jotka olemme hänen kansaltaan saaneet, eivät vain työmenetelmät, joita Neuvostoliiton tekniikan huomattavimmat miehet ovat meille niin suurella anteliaisuudella jakaneet — ajatelen häntä, kun näen ihmisiä, jotka hänen opetuksiaan noudattaen kasvavat ja muuttuvat sosialismin tietoisiksi ja taisteluvalmiiksi rakentajiksi. Voin ilmoittaa ylpeänä: Maanalaisen rautatien 3/a rakennusosan työläiset ovat täyttäneet helmikuun suunnitelmansa 116-prosenttisesti. Muutaman päivän kuluttua pannaan molemmat porakilvetkin toimimaan. Kaksi stahanovilaisprikaatiamme, Kelemen- ja Csóti-prikaatit rakentavat suurta luomustamme kilpaa. Stalinin kasvattamat uudet ihmiset rakentavat Neuvostoliitossa ja meillä suurluomusta, jonka perustukset hän, suurin ja rakastetuin ihminen on asettanut.

Vapautumisemme juhlan kunniaksi tekemämme lupaukset olemme jo ylittäneet. Muutamia päiviä sitten kuullessaan toveri Stalinin sairaudesta lukuisat työläiset tekivät uusia sitoumuksia: kivityömiesten prikaatit lupasivat muurata portaikkorakennukset ja laittaa valmiiksi aitaukset toukokuun ensimäisen päivän asemesta huhtikuun neljänteen päivään mennessä. Samoin lupasi sähkömiesten ryhmä sitoa korkea- ja matalapaineputistimet. Täytämme lupauksemme kunnialla. Rakennustyömaamme koko kollektiivi kamppailee sieluineen ja sydämineen, että alkuhankaluudet voittaen nopeasti saavuttaisimme, mitä suunnitelmamme ja omat toiveemme vaativat meiltä: päivittäin kolmen metrin eteenpäinmenoa.

Lämpimin veljellisin tuntein ajattelen heitä, joiden luona elin neljä vuotta: neuvostokansaa. Tunnen olevani heitä lähempänä kuin koskaan ennen. Olen kuullut heiltä, miten he puolustivat Leningradia 900 päivää hitleriläisiä imperialisteja vastaan. Miten valppaina he suojelivat kaupunkiaan vakoilijoilta, luopioilta ja pettureilta, miten järkkymättä he kamppailivat vaikeimmissakin tilanteissa. Eivät he hetkeäkään ajatelleet luovuttaa kaupunkia. He kertoivat, että toveri Stalin, hänen rohkaisevat ja innostavat sanansa antoivat heille voimia. He voittivat, sillä he uskoivat vuorenvarmasti puolueeseen. Tämän vuoksi he saattoivat niin ihmeteltävän lyhyessä ajassa korjata sodan hävitysten jäljet, tämän vuoksi he voittavat nytkin rakentaessaan kommunismia.

Kommunistina, insinöörinä, neuvostokansan uskollisena ystävänä minä lupaan heiltä saamani opin avulla viedä eteenpäin kansani, isänmaani ja sosialismin suurta asiaa. Kasvatan johtooni uskottuja työtovereita siten, että he taistelisivat puolueen puolesta uhrautuvaisesti, olisivat valppaita vihollliseen nähden, jotta yhteistyön avulla viemme viisivuotissuunnitelmamme voittoon ja toteutamme osaltamme suuren Stalinin perintöä.

CEGLÉDIN TUOTANTO-OSUUSKUNNAN TALONPOJAT MUISTELEVAT STALINIA

Iltapäivä, kello on kolme. Olemme Ceglédissä Suuren Stalinin tuotanto-osuuskunnan mailla. Niin pitkälle kuin silmä kantaa, viiniköynnösten ja niiden tukipuitten muodostama metsä peittää kevätauringon paisteessa kuivuneen maan. Viininviljelijäprikaatin keskusrakennusta lähestyy joka puolelta ihmisiä työpuvuissa. He tulevat juuri auratuilta, pari tuntia sitten kylvetyiltä pelloilta, puuntaimien istutuksesta ja viinipensaiden luota. He pitävät kokousta ulkona, vapaan taivaan alla. Maahan, johon vastikään putoilivat heidän hikikarpalonsa, putoilevat nyt heidän kyyneleensä.

Ensin puhuu toveri István B e n e, Suuren Stalinin tuotanto-osuuskunnan puoluesihteeri, hänen jälkeensä toveri László M o l n á r, Ceglédin kaupungin puoluekomitean sihteeri:

— Toverit, maaliskuun viidentenä päivänä, illalla kello 21,50 kuoli mies, joka on ollut meille kaikki kaikessa. Meidän kallis toveri Stalinimme on poissa.

Ihmiset nousevat seisomaan ottaen hatun, huivin päästään. Mykän hiljaisuuden rikkoo siellä täällä esiinpyrkivä tukahtunut nyyhkytys. Vahvimmat nostavat katseensa lippuun, Suuren Stalinin tuotanto-osuuskunnan lippuun, jota hänen kallis kuvansa koristaa. Toveri Molnár jatkaa:

— Näinä vaikeina hetkinä me suhtaudumme vielä suuremmalla rakkaudella, vielä syvemmällä uskollisuudella vapauttajaamme Neuvostoliittoon, neuvostokansaan ja suureen esimerkkiimme, Neuvostoliiton Kommunistiseen Puolueeseen. Tuska ja suru, jota tunnemme opettajamme ja isämme kuoleman vuoksi, ei saa meitä lannistaa hetkeksikään, se ei saa hetkeksikään heikentää kättä, joka puristaa lapiota tai kivääriä, sydäntä, joka rakastaa puolueemme ja kansamme asiaa syvästi ja joka vihaa leppymättä vihollistamme. Toveri Stalinin kuolema ei saa meissä aikaan ainoastaan surun aiheuttamaa tuskaa, vaan avaa myöskin meissä voimakkaan tahdon, suurten päätösten ja tekojen virran. Tästä päivästä lähtien meidän on tehtävä työtä paremmin ja paremmin me tulemmekin työskentelemään, meidän on taisteltava valppaammin ja niin me tulemmekin taistelemaan, jotta voisimme auttaa hänen tahtonsa toteuttamista.

Hengessämme toveri Stalinin paarien ääressä seisten luvatkaamme olla kuolemaamme asti uskollisia kalliin Stalinimme opetuksille. Rakentakaamme osuuskuntaamme, sosialistista isänmaatamme, kuten hän on opettanut. Niin me taistelemme vapaan, onnellisen elämämme vihollisia vastaan, kuten vain hän saattoi leppymättömänä taistella. Niin mekin tulemme huolehtimaan tulevaisuudestamme, tätä päivää onnellisemmasta huomisesta, kuten vain hän osasi pitää huolta siitä. Niin mekin tulemme rakastamaan ja vaalimaan uutta, syntymässä olevaa, vahvistuvaa uutta elämää, kuin vain hän rakasti ja vaali.

Hengessämme seisten tuolla kuolemattoman Stalinin paarien ääressä me vannomme, että me pysymme kuolemaamme asti uskollisina kalliille puolueellemme, puolueemme keskuskomitealle, Leninin ja Stalinin parhaalle unkarilaiselle oppilaalle, Mátyás Rákosille, joka johtaa meitä Stalinin voittoisaa tietä, suuren Neuvostoliiton

puolella. Ikuinen kunnia Stalinille, joka ohjasi kansamme vapauden auringonpaisteeseen ja jonka opetukset maailman joka kolkalla tekevät kansat voittamattomiksi.

On vaikea löytää sanoja surussa. Harmaatukkaiset miehet, lapsiansa rakastavat äidit, vapautemme auringonpaisteessa kasvaneet nuoret etsivät liikuttuneina sanoja, jotka olisivat sopivia tulkitsemaan heidän suruaan. Äidit, vaimot osoittautuivat voimakkaimmiksi. Rouva József K i s b e n k e pyytää ensimmäiseksi puheenvuoroa:

— Toverit, meidän sydämemme on nyt raskas, mutta on helpompi olla, jos katsomme yli koko meidän valtakuntamme, jos luomme silmämme koko kalliin kotimaamme yli, missä joka puolella on hänen kätensä. Stalinin käden luomuksia. Saattaako kuolla ihminen, jonka sydämen puolesta sykkivät satojen miljoonien neuvostoliittolaisten, unkarilaisten, kiinalaisten ja kaikkien kansojen sydämet ympäri maapalloa? Ei. Me emme tule koskaan unohtamaan häntä, yhtä vähän kuin voimme unohtaa orjuutta, josta hän on meidät ohjannut vapauteen.

Rohkeakatseinen, kookas talonpoikaisvaimo astuu esiin, hän on rouva Sándor K o z m a. Rypyt hänen kasvoillaan, otsassaan ovat orjuuden ja kärsimysten jättämiä jälkiä menneiltä vuosilta: — Toverit, olen viisikymmentäyksivuotias vaimo. Muistan hyvin vuoden 1914 maailmansodan puhkeamisen, täydet sotilasjunat, jotka veivät isämme ja veljemme kuolemaan herrojen Unkarin puolesta. Muistan hyvin sodan jälkeen seuranneet vuodet, jolloin työttömyyden kanssa kamppaillen kärsimme kurjissa olosuhteissa. Maattoman talonpojan lapsi saattoi olla vain palvelustyttö tai herrojen ja kulakkien palvelija. Me kaikki muistamme hyvin viime sodan kauhut. Hyvin me tunnemme ja näemme eron kurjan menneisyyden ja onnellisen nykyisyyden välillä. Ja sitten tänä aamuna saapui yllättäen tieto, että toveri Stalin, meidän suurin hyväntekijämme, jota me unkarilaiset työtätekevät, unkarilaiset naiset ja äidit saamme kiittää kaikesta onnestamme, on mennyt pois. Voiko se olla totta? Toveri Stalin, et sinä kuollut, tämänkin jälkeen sinä tulet aina olemaan meidän kanssamme, elät täällä meidän sydämissämme, sillä sinä olet opettanut meille, että voi elää ilman orjuuttakin, ja vain niin saattaa todella elää. Me, joiden osuuskunta kantaa sinun kallista nimeäsi, lupaamme tulla sinun arvoisiksesi. Me taistelemme vieläkin päättäväisemmin rauhan puolesta sinun ohjeittesi mukaan ja seuraten puoluettamme autamme koko maailmassa sinun lippujasi voittoon.

Ja niin he puhuvat toinen toisensa jälkeen tuskan, surun — järkähtämättömän päättäväisyyden ja työhön valmiuden äänellä. Ja sitten kaikuu maailman työläisluokan hymni. Se kiertää keväisen tuulen siivillä Suuren Stalinin tuotanto-osuuskunnan laajaa aluetta ja kokouksen osanottajat pitäen lujasti toinen toistaan kädestä lähtevät takaisin pellolle kylvämään, hoitamaan viininviljelyksiä, istuttamaan taimia, tulevaisuuden tuuheita, varjoa suovia puita . . .

Kossuth-palkinnon saanut, Városmajorkadun yleisen koulun opettaja, rouva Lajos Gerlóczi:

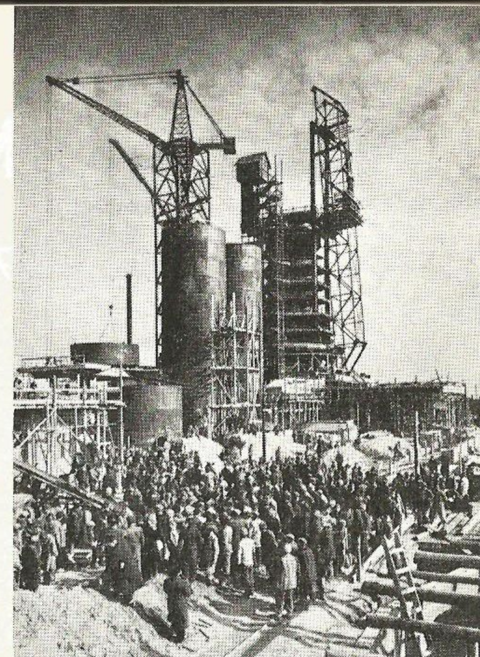
ME ISTUTAMME LASTEMME SYDÄMIIN STALININ OPETUKSIA

Meidän surumme on mittaamaton suurimman opettajamme, toveri Stalinin kuoleman vuoksi. Häneltä olemme oppineet kestävän ja kärsivällisen kasvatustyön aatteen, häneltä olemme ottaneet oppia yksinkertaisuudessa ja kestävyydessä. Hän on opettaja, joka on opettanut kaikkia, hän on esimerkki jokaiselle opettajalle. Minne tahansa katsommekin, tuntuu kuin näkisimme hänet: lastemme silmissä, vanhempien katseissa, koulumme hiljaisuudessa.

Mutta maailman suuren johtajan kuolema vain lujitti rivejämme. Lasten vanhemmat, niin työläiset kuin henkisen työn tekijät, oppilaat ja opettajat, nuoret ja vanhat, jotka kaikki rakastamme Stalinia yhtä suuresti, lohdutamme tänään toinen toisiamme. Ensimmäisellä luokalla kolmekymmentäkahdeksan pientä oppilastani katsoo hiljaisena seinällä riippuvaa kuvaa, jossa hymyilevä Stalin kävelee lasten seurassa Molotovin kanssa. Nämä kolmekymmentäkahdeksan oppilasta valmistavat nyt seinälehteä, he sanovat hyvästit hänelle, joka turvasi heille kauniin nykyisyyden ja loistavan tulevaisuuden. Opettajat tutustuttavat oppilaansa nyt vielä paremmin Stalinin elämään, nuoruusaikaan ja taisteluihin. Perjantaina, opetuksen päätyttyä koulun ulkopuolella odottavien äitien joukosta astui luokseni vanha rouva Dávid. Puhuimme Stalinista. Rouva Dávidilla oli musta huivi päässään ja surunauha. Hänen kyyneleiset silmänsä tulkitsivat meidän yhteistä murhettamme.

Kyynelten takana palaa kuitenkin sammumaton halu nopeasti toteuttaa Stalinin suunnitelmia. Maailman kansojen joukossa mekin väsymättä vahvistamme isänmaatamme ja rauhaa. Lapset kysyivät jo tänään: "Kirjoitanko tänään jo kauniimmin kuin eilen?" "Luenko jo paremmin kuin viimeksi?" Vanhemmat ja opettajat, luvatkaamme puolueen ympärille yhteenliittyen kasvattaa lapsemme Stalinin opetusten mukaan isänmaataan rakastaviksi, rohkeiksi ja rehellisiksi nuoriksi. Luvatkaamme nyt jo työskennellä yhteisvoimin vuoden lopussa tapahtuvia kokeita varten. Me opettajatkin taistelemme puolueen päämäärien puolesta. Me kasvatamme kansaa puolueemme hengen mukaan, panssaroimme heidät todellisella tiedolla heidän omaksi parhaakseen. Minäkin henkilökohtaisesti saan kiittää toveri Stalinia ja puoluetta, että olen kunnioitettu ihminen, saatanpa sanoa: jos vielä kerran saisin syntyä, ryhtyisin jälleen opettajaksi. Masentava tieto kohtasi minut kirjoittaessani erästä ensimmäisen luokan oppikirjaa. Hetkiseksi pysähdyin ja ajattelin kirvelevin sydämin rakastetun toveri Stalinin poismenoa. Mutta on kuin toveri Stalin nyt jo rohkaisisi tekemään hyvää työtä. Siksi työskentelen nyt kaksinkertaisin voimin, jotta työni onnistuisi, jotta uusi kirjani tulisi olemaan hyödyllinen.

Minusta tuntuu, että vasta sitten olemme todella uskolliset suuren opettajamme muistolle, jos me meille uskottuine lapsukaisinemme, lasten vanhempien kanssa yhteisvoimin puolueemme johtaessa teemme työtä vapaan isänmaamme hyväksi ja puolustamme Stalinin perintöä.

Erään rakennustyömaan surukokouksesta Unkarissa.

STALIN-KUNNIAVARTIO

Kirjoittanut Ferenc Karinthy

Tieto satutti kipeästi koko isänmaatamme.

Aamulla radio soitti Chopinin surumarssia. jousisoittimien ja torvien hidas sävelmä tunkeutui maaliskuisille kaduille. Tuuli puhaltaa, naiset sitovat huivin päähänsä, miehet nostavat takinkauluksen pystyyn: he lähtevät työhönsä. Busseissa ja raitiovaunuissa matkustajat istuvat mykkinä, Kukaan ei vielä ole antanut määräystä, mutta kaikki talot ovat jo mustissa. tuuli heiluttelee suruliput.

Kävin ensimmäisen kerran neljään vuoteen Budan puolella olevassa Ganzin vaunutehtaassa. Tänä aikana on rakennettu uusi halli, kylpylärakennus, työpajoja, toimistoja — eksyä saattaisi se, ken muistikuviensa perusteella aikoo suunnistautua. Tehdas tuottaa nyt kolme kertaa niin paljon kuin silloin.

Puoluesihteeri saapui tänään puoli tuntia ennen töitten alkamista. Hän istuutui kirjoituspöytänsä viereen, painoi otsansa käsiensä varaan. Tässä huoneessa kaikki muistutti hänestä. Pöydällä oli hänen pieni rintakuvansa, seinällä hänen kuvansa, tuossa taas pumpulilangoista kudottu käsityö — yksi Kremlin torneista — jonka tehtaan päiväkodin pienokaiset olivat valmistaneet Stalinin 73-vuotispäiväksi.

*

József Kovács, maan paras lukkomestari, työskentelee rautakoneistoosastolla. Hänen tukkansa on jo harmahtava: neljäkymmentäviisivuotias mies, työssäkin hän pitää päässään baskeria. Hänen kasvonsa, kätensä, kyntensä ovat mustana öljystä.

— Kun luin hänen sairaudestaan, en ollut uskoa, hän sanoo.

— Kolme vuotta on kulunut siitä, kun hänen elämäkerrastaan todella ymmärsin, mitä hän on tehnyt ihmiskunnalle. Silloin jo päätin, että palvelen kaikilla voimillani hänen asiaansa, työväenluokan asiaa. Ja tänä aamuna . . . ei ole helppo puhua tästä. En ole lapsi. Olen nähnyt elämäni aikana monta myrskyä, mutta järkytyin kuullessani, ettei Stalinia enää ole. Sen jälkeen en ole pystynyt muuta ajattelemaankaan. Jo aamulla tullessani tehtaaseen päätin, että tänään työskentelen sellaisella antaumuksella, kuin seisoisin hänen paariensa ääressä kunniavartiossa. Ja samoin ajattelivat muutkin. Minä asensin silloin tuuletuslaitteita paikoilleen: sen minkä eilen tein kolmessa tunnissa, sain tänään valmiiksi kahdessa. Tälläkin haluan osoittaa, ettei meidän asiaamme voida enää pysäyttää . . .

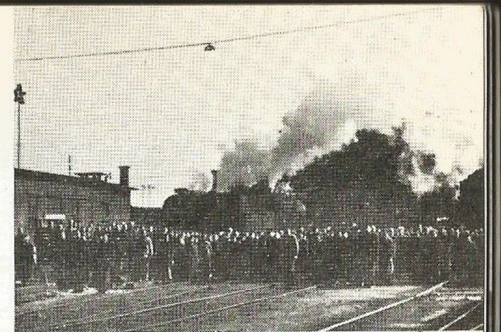
Niin, samoin tunsimme kaikki. Ensi hetkessä hengitykseni salpautui, maailma pimeni hetkiseksi. Sillä hän oli aina ollut mukanamme, joka hetki, ja kenties uskoimme, että näin olisi aina oleva: emme ajatelleet, että hänkin on lihaa ja verta, ruumis ja lämpö, sykkivä valtimo ja sydän — joka kerran

saattaa pysähtyä. Maailma pimeni hetkeksi, mutta vain hetkeksi. Ja siinä tullessamme sitten täyteen tajuntaan kasvoi meissä suureksi kaipaus ja lupaus: seistä paikoillamme. Seistä paikoillamme, täyttää paikkamme niin, että aina ajattelemme häntä ja hänen esimerkkinsä mukaan kasvamme suuriksi. Sydämessämme on vielä suru, mutta kätemme puristuu nyrkkiin.

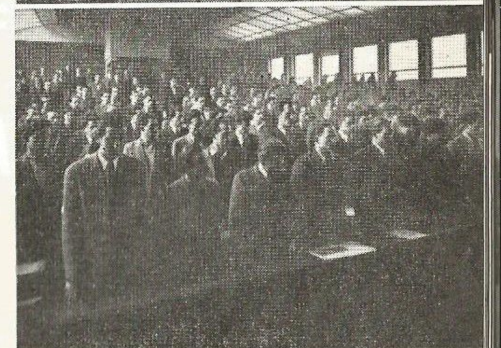
Mitä meidän olisi nyt tehtävä? — Tuhannet ja tuhannet tekivät ajatuksissaan tämän kysymyksen tullessaan tänään tehtaaseen. Tällaisena hetkenä kaikki miettivät omaa elämäänsä. Mihály Pildi — nuori työläinen sorvaajakursseilta valmistuu lauantaina. Nyt hän työskentelee puristuslevyjen parissa, täyttää norminsa 168-prosenttisesti.

— Toverit, hän sanoi tänä aamuna, toveri Stalinia saan kiittää siitä, että olen saanut oppia ammatin. Minusta tuntuu siltä, kuin olisin menettänyt läheisimmän ihmisen, hänet, jota olen eniten rakastanut. Tunnen teidät, tiedän, että tekin ajattelette samalla tavoin. Mutta älkäämme hetkeksikään joutuko pelon valtaan. Me nuoret, luvatkaamme seistä kunniavartiossa jokaisen koneen vieressä, jokaisella työllämme pyrimme kärkipäähän, sillä mehän olemme toveri Stalinin ja puolueen iskujoukkoa.

Toisella puolella huonetta pyörii Sztálinvárosin suuren turbiinin viiden tonnin painoinen seisova osa. György

Ylhäällä oikealla: Budapestin Rákosi-ratapihan työläiset hiljentyvät viideksi minuutiksi kunnioittamaan suuren Stalinin, Unkarin kansan ystävän muistoa. Edellisen alla: Budapestin väestö jättämässä hiljaisena jäähyväisiä kaupunkinsa pelastajalle. Seuraava kuva: Budapestin Eötvös Lóránd-yliopistosta viiden minuutin hiljaisuuden aikana. Alinna: Ürömin Csenvenkov-tuotanto-osuuskunnan talonpoikia surukokouksessa.

Orsulicz, kaksinkertainen stahanovilainen, tehtaan laulukuoron ikuisesti hyväntuulinen, leikkisä jäsen, hyppää pyörivästä koneesta: hänen kasvonsa ovat nyt totiset, harmaat, kuin sen, joka ei ole paljoakaan nukkunut yöllä.

— Olen jo yli viisikymmentäkolmevuotias, olen nähnyt paljon kaikenlaista läheltä, enemmän kuin nuoret. Olin punasotilaana, taistelin lapsuudestani saakka kapitalisteja vastaan: jos kuka, niin minä ainakin tiedän, mitä Stalin on antanut meille työläisille. Me järkytyimme suuresti, kun kuulimme . . . Mutta me tiedämme senkin, että Stalinin kasvattama puolue jatkaa voittoisaa kulkuaan. Me olemme kaikki tehneet lupauksia: minäkin olen luvannut, että lyhennän turbiinin kuoren valmistusaikaa yhdellä kymmenesosalla.

Keskipäivällä kajahti suuressa työpajassa soittokellon ääni, työläiset kokoontuivat hallin keskustaan. Koneiden päällä istuu työpuseroisia miehiä, naisia. Puoluesihteeri puhuu sztálinvárosilaisen sulattotyöläisten ehdotuksesta viettää huhtikuussa vapautumisen viikkoa. — Seisomme nyt silmät kyynelissä toveri Stalinin paarien ääressä. Toverit, olkaamme uskollisia hänen muistolleen siten, että hyväksymme tämän sztálinvárosilaisten tekemän ehdotuksen. Kuka äänestää ehdotuksen puolesta

Jokainen käsi nousee.

Työläiset toinen toisensa jälkeen astuvat mikrofonin luo. Imre Pulai, levynleikkaaja puristaa kädessään paperinpalasta, josta lukee kiireessä kyhättyjä rivejä: hän seisoo suruvartiossa 20. päivään, suorittaa kaikki työnsä ennen määräaikaa ja lupaa selviytyä vuoden 1954 suunnitelmasta heinäkuun 31. päivään mennessä.

Nuoret astuvat esiin, heitä tulee suorastaan jonossa mikrofonin ääreen. — Minä ehdotan, Géza Muzsik, DISz:n sihteeri sanoo, ettemme seisoisi suruvartiossa vaan Stalin-kunniavartiossa.

Ja nuoret tulevat tekemään lupauksensa . . . Heitä on jo niin paljon tungeksimassa mikrofonin vieressä, että kokous on päätettävä ja ilmoitetaan, että loput saavat kirjallisesti jättää lupauksensa.

Päärakennuksen porraskäytävässäkin pidetään kokousta. Ensimmäisen ja toisen kerroksen välisellä tasanteella puhuu vaalea nainen, kolmessa kerroksessa hänellä on kuulijoita. He nojaavat kaiteeseen ja kuuntelevat tarkkaavaisina. Kaikki ovat hiljaisia ja mykkiä. Vain puhujan sanat kaikuvat seinien sisällä. — Punasotilaat, Mihály Tild, DISz:n sihteeri sanoo, tulivat Stalinin nimi huulillaan Stalingradista Budapestiin. — Margit Barna, kuusitoistavuotias tyttö sanoo: — Viime viikolla valmistuin ammattityöläiseksi. Olin niin onnellinen, — ajattelin, ettei onnellisuudellani ole rajoja. Silloin tuli tämä onnettomuus: toveri Stalinia ei ole enää. Toverit, tässä teidän edessänne minä nyt lupaan tulla stahanovilaiseksi. Näin tulen muistamaan toveri Stalinia.

Ihmiset tuskin malttoivat odottaa toistensa puheenvuorojen päättymistä, korkealle kohotetut kädet muodostivat suorastaan metsän. VIII:n perusjärjestön naissihteeri purskahtaa itkuun kesken puhettaan, puhe tyrehtyy . . . Mutta vain muutamiksi sekunneiksi. Eräs työläinen nousee ja jatkaa puhetta, hän siirtyy puoluesihteerin paikalle. Ja niin kukin saa vuorollaan puhua.

Aikaisin iltapäivällä pilvet hajautuvat, aurinko paistaa, mutta tuuli yhä vain puhaltaa, se pyörittää valkoista sementtiporoa, hiekkapilviä tehtaan pihalla, aina vetoisalla Fény-kadulla. Koneet pyörivät, valkoinen öljy valuu teräksen haavoihin, nostokurjet tekevät työtä, vaunut natisevat tehtaan tiiliseinän vieressä. Kukistamaton elämä kohisee, tulvii, tekee työtään täällä keväässä: vie kunniaan Stalinin voittoisan asian.

Viiden minuutin hiljainen hetki erään unkarilaisen tuotanto-osuuskunnan puutarhamailla.

VIISI MINUUTTIA

Kirjoittanut Klára Fehér

Kremlin tornikello lyö kaksitoista. Stalinia kannetaan Leninin viereen. Viiden minuutin ajaksi pysähtyy kotimaamme elämän sykintä. Csepelin sorvipenkit vaikenevat, suuri juntta on pysähtynyt. Turkevessa on traktori lakannut muokkaamasta maata, Szegedin uuden kehräämön suuret värttinät ovat liikkumatta. Puuskuttaen ja viheltäen jarruttaa veturi kesken matkaansa, lentäjä keskeyttää koneensa matkan ja kiertää saman alueen yllä. Viideksi minuutiksi pysähtyy kotimaamme sydän, mutta se ei ole vielä koskaan lyönyt niin kuuluvasti. Se sykkii, se kumisee, sen lyöntien kaiku kiirii yli tasankojen ja saa kalliot vapisemaan.

Kremlin tornikello lyö kaksitoista. Sanomme Sinulle jäähyväiset, kallis opettajamme.

Tehtaiden sireenit soivat itkien ja valittaen Moskovassa ja Kievissä, Pekingissä ja Bulgarian satamissa, Berliinissä ja Pjongjangissa, Varsovassa ja Bukarestissa. Tuskallisesti ulvovat laivojen sireenit, karskit merimiehet itkevät kuin lapset laskiessaan kaukai-

silla merillä lipun puolitankoon. Tykit jylisevät niin Moskovassa ja Alma-Atassa kuin kaukaisessa Habarovskissa, ja sankarikaupunkien uudet ikkunat helisevät. Stalingrad, Leningrad, Sevastopol ja Odessa! Miten usein ja miten eri tavoin tykit ovatkaan jo jylisseet teidän kaduillanne! Mutta koskaan ne eivät ole kouristaneet niin monta sydäntä!

Kremlin tornikello lyö kaksitoista.

Sanomme Sinulle jäähyväiset, Sinulle joka olit isämme.

Maalaiskylien tyttäret sitovat mustat huivinsa surulipuiksi traktoreihin. Stalinin sankarilliset sotilaat ovat murtaneet näiden kylien kahleet. Ennen orjuudessa elänyt kansa on nyt vapaa ja onnellinen. Nuoret traktorinajajat seisovat pelloilla surren vapauttajaansa.

Diósgyörin metallityöläinen, Györin sorvaaja painaa päänsä alas kuten kaikki muutkin, kaikki jotka ensi kertaa elämässään ovat todella oppineet tajuamaan oman voimansa stalinilaisessa työssä, jossa ei tunneta takapajuisia vanhentuneita työmenetelmiä.

Sztálinvárosin nousevilla rakennuksilla seisoo tuhansia nuorukaisia liikkumatta kunnia-asennossa. Tuhansia seisoo ruoppauskoneiden ja nostokurkien ääressä. Hitsaaja laskee säkenöivän hitsauspuikkonsa. Viiden minuutin ajaksi näyttää kaikki elämä kaikonneen tehtaista.

Sireenien äänet kaikuvat. Pioneerit, punahuiviset tytöt laskevat lumikellokimppunsa suuren vainajan kuvan eteen, heidän kyyneleensä kimaltaa kasteena hennoilla kukilla.

Moskovassa on nyt keskipäivä.

Iltahämärä laskeutuu Pjongjangiin. Haavoittunut sankari ei nyt tunne haavoja, jotka murhaajain kuulat ovat häneen iskeneet. Hänen sadoista haavoistaan särkee nyt vain yhtä.

Vuosituhantisesta orjuudestaan vapautetut kiinalaiset talonpojat surevat häntä. On poistunut mies, jonka ystävänkäsi on auttanut satoja miljoonia vapautumaan kahleistaan, joka on opettanut taistelemaan tulvia ja kuivuutta vastaan, kahlehtimaan Huanghon, kastelemaan riisivainioita ja pannut Jangtsekiangin kuljettamaan laivoja.

Moskovassa on nyt keskipäivä, Norjan rannikoilla vasta aamu. Siellä kalastaja ponnistelee veneellään avomerelle. Suolainen, kitkerä tuuli polttaa hänen kasvojaan — hänen suolankitkeriä kyyneleitään.

Moskovassa on nyt keskipäivä, Amerikassa keskiyö.

Haarlemissa New Yorkin neekerikorttelissa herää lapsi unen pelästyttämänä. Se itkee epätoivoisesti, eikä äiti pysty sitä lohduttamaan.

Kremlin tornikello lyö kaksitoista.

Eräs mies kulkee juuri Petöfi-sillan yli Budapestissa. Laivansireenit soivat. Mies pysähtyy, ottaa hatun päästään ja katselee syvän hiljaisuuden vallitessa viiden minuutin ajan Tonavan harmaata kuvastinta. Hänen ajatuksensa ovat Stalinissa.

Nuori insinööri nousee pöytänsä äärestä. Hän on Ceglédin poikia, isä ja äiti olivat maatyöläisiä. Stalin avasi hänelle koulun ovet. Hän kuiskaa Stalinin rakkaan nimen ja kyynel putoaa piirrokselle hänen huomaamattaan.

Stalinia ajattelee kaivostyöläinen Komlóssa, Stalinia ajattelevat runoilija ja tiedemies.

Stalinia ajattelee jokainen, jolla on sydän rinnassaan.

Sekin, joka ei ole koskaan ollut Moskovassa, näkee nyt silmiensä edessä hitaasti etenevän surusaaton, Kremlin Punaisen torin, mausoleumin. Ken taas itse seuraa mukana saattueessa, ei kyyneliltään näe arkkua.

Stalin, ihmisistä kallein, kannetaan mausoleumiin.

Koneet ovat pysähtyneet ja tykit jylisevät. Sireenit huutavat tuskasta. Kuolevat surevat kuolematonta.

Te vanhat, voitteko vielä muistaa? Te nuoret, oletteko kuulleet? Kaksikymmentäyhdeksän vuotta sitten suri maanpiiri näin myös Leniniä. Ja nyt lasketaan hänet Leninin viereen, hänet joka uskollisena on täyttänyt valansa. Kuin silmäteräänsä hän on vaalinut puoluetta ja luonut suureksi neuvostojen nuoren vallan. Satojatuhansia ja miljoonia uusia taistelijoita hän on kutsunut Leninin lipun alle.

Kalliit ystävät! Kuuletteko? Kremlin tornikello lyö kaksitoista.

Rauhan ensimmäistä vartijaa kannetaan hautaan.

Äitiään, kansaa hän kiittää voimastaan.

On ollut isiä, jotka istuttivat puita, jotta lastenlapset voivat iloita latvuksista.

Mutta hän peitti tuhannet erämaat ja tuhannet vuoren rinteet rehevillä metsillä. Sillä hänen voimansa oli kansa. Sillä hänellä oli satoja miljoonia käsiä ja kaksituhatta miljoonaa sydäntä.

On ollut isiä, jotka ovat kaivaneet kaivoja antaakseen lapsilleen raikasta, puhdasta vettä.

Mutta hän on muuttanut jokien ja merten uomat. Hänen sanansa sai vuoret vajoamaan ja kylmän taigan muuttumaan leudoksi ruohomaaksi. Autiomaihin nousi kaupunkeja, puutteesta syntyi hyvinvointia ja elämää kuolemasta. Sillä hänen tahtonsa oli aina kansan tahto, hänen kättään tuki satojen miljoonien ihmisten voima ja hänen sydämensä löi kahden miljardin ihmissydämen tahdissa.

On ollut isiä, jotka ovat kasvattaneet rohkeita poikia. Mutta kuka on kasvattanut sellaisen armeijan sankareita kuin hän?

Kaksi tuhatta miljoonaa ihmistä vuodattaa tänään kyyneleitä.

Kaksi tuhatta miljoonaa ihmistä — tiedätkö, mitä se merkitsee?

Kun kaksi tuhatta miljoonaa ihmistä ojentaa käden toisilleen, ulottuu heidän ketjunsa viisikymmentä kertaa maapallon ympäri.

Kaksi tuhatta miljoonaa ihmistä — tiedätkö, mitä se merkitsee?

Kun jokainen heistä antaa elämästään viisi minuuttia, siitä tulee — laskekaapa! — kaksikymmentätuhatta vuotta!

Ja miten monta kertaa kaksikymmentätuhatta vuotta tullaan häntä muistamaan? Miten monia lauluja runoilijat tulevatkaan hänelle omistamaan ja miten monet vuosisadat ja taas vuosisadat tulevat näitä lauluja säilyttämään? Miten monet nuorukaiset lähtevät hänen nimensä huulillaan taisteluun, miten monet lapset tulevat pyytämään isältään: "Kerro hänestä!" Sulattoja ja kaupunkeja, kouluja ja tehtaita, voittoisa kommunismi, rauhan asia — ne kaikki liittyvät ikuisiksi ajoiksi hänen nimeensä.

Kyyneleet sumentavat silmämme — mutta siitä huolimatta näemme selvänä tulevaisuutemme tien . . .

Tuska riipaisee sydäntämme. Mutta ei, emme ole tavallista ainesta. Sydämemme taotaan alasimella ja se muuttuu teräkseksi.

Kätemme vapisee surusta, mutta pidämme lujasti kiinni lipusta. — Leninin ja Stalinin lipusta — ja pidämme sen korkealla.

Olemme menettäneet kalleimman aarteemme, mutta silti ei kauhea hetki ole meitä heikentänyt. Hän on lahjoittanut voimansa meille: Emme koskaan ole olleet niin voimakkaita kuin nyt.

Muistominuutit lähenevät loppuaan. Veturi lähtee viheltäen liikkeelle, lentokone suuntaa matkansa päämäärää kohden. Traktori alkaa kyntää, hakku murskata hiiltä. Puut antavat hedelmäin kypsyä, koululapset syventyvät aakkosiin.

Ken rakastaa Stalinia, hän rakentaa koteja ihmisille, ken rakastaa Stalinia, hän antaa enemmän hiiltä kansalle, ken rakastaa Stalinia, hän kylvää jyvät ja leipoo leipää, ken rakastaa Stalinia, hän kirjoittaa parempia kirjoja, ken rakastaa Stalinia, hän murtaa tyrannien ikeen, ken rakastaa Stalinia, hän suojaa uskollisesti rauhaa.

UNKARIN TYÖTÄTEKEVÄ KANSA KUNNIOITTAA STALININ MUISTOA

BUDAPESTIN KAUPUNGINNEUVOSTON SURUKOKOUS: Kaupunginneuvosto piti suruistunnon maaliskuun 8. päivänä. Kaupungintalon istuntosalissa oli Stalinin kuva punaisissa kehyksissä mustin suruharsoin reunustettuna. Budapestin kaupunginneuvoston toimeenpanevan komitean varapuheenjohtaja Ferenc Nezvál avasi surukokouksen. Edustajat kunnioittivat hetken hiljaisuudella suuren Stalinin muistoa, minkä jälkeen toimeenpanevan komitean puheenjohtaja Kálmán Pongrácz piti puheen. Toimeenpanevan komitean sihteeri József Koòs esitti päätöslauselmaehdotuksen neuvostolle. Hän ehdotti, että Városligetiin pystytetyn Stalin-patsaan ympärillä olevaa toria ruvettaisiin kutsumaan Stalin-toriksi ja että nykyinen Stalin-tori saisi nimen Engels-tori. Neuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

BUDAPESTIN PIIRINEUVOSTOT pitivät surukokouksia maaliskuun 8. p:nä Unkarin kansan vapauttajan, maailman rauhanleirin nerokkaan johtajan J. V. Stalinin muistoksi. — Samana päivänä pitivät kaupunki- ja kuntaneuvostot surukokouksia kaikkialla maassa.

TYÖTÄTEKEVIEN SURUKOKOUKSIA ERI PUOLILLA UNKARIA

Sztálinváros: Kaupungin nuorisoliitto-komitean sihteeri István Fazekas vannoi nuorison nimessä, että Komsomolin esimerkkiä seuraten he toteuttavat Puolueen heille antamat tehtävät ja muodostavat nuorista rakennustyöläisisku-joukon.

Surujuhlassa puhui kaupungin puoluekomitean sihteeri László Földes.

Szeged: Kaupungin kaikista osista saapuivat työtätekevät loputtomana kulkueena Széchenyi-torille, jonne koko Szeged kokoontui. Kaupungin puoluekomitean sihteeri Janos Zombori piti puheen ja juhlan jälkeen osanottajat lähtivät kulkueena Leninin ja Stalinin patsaalle, jolle he laskivat seppeleensä surumarssin soidessa.

Komló: Kaupungin puoluekomitean sihteeri Jenö Ambrus lupasi monituhatpäisen kaivostyöläiskokouksen nimessä, että Komlón työtätekevät lisäävät ponnistuksiaan suunnitelmansa toteuttamiseksi Stalinin oppia seuraten toveri Rákosin johdolla palvellakseen näin arvokkaasti stalinilaista asiaa.

Miskolc: Kymmenettuhannet työtätekevät kokoontuivat Sankarien torille. Diosgyörin konetehtaan stahanovilaistyöläiset kantoivat surureunuksen kehystämää suurikokoista Stalinin kuvaa.

"Enemmän rautaa, terästä annamme maallemme. Näin kunnioitamme hänen muistoaan", julistivat sulattotyöläisten taulut. Puoluekomitean sihteeri István Kovács piti puheen ja surujuhlan päätyttyä työtätekevät peittivät kukkasin neuvostosankareiden muistomerkin jalustan.

Tatabánya: Petöfi-elokuvateatterissa pidetyssä surukokouksessa lupasivat kaivostyöläiset yhä edelleen parantaa saavutuksiaan.

Salgótarján: 15.000 työtätekevää marssi kulkueena Stalinin patsaalle. Kaupungin puoluekomitean sihteeri Jószef Kudella puhui.

Györ: Kaupungintalon edustalla pidetyssä suurkokouksessa valtava joukko kuunteli liikuttuneena Györin Tekstiilitehtaan stahanovilaisen kutojan Erzsebet

Piszkein puhetta. Hän kertoi unohtumattomasta elämyksestään vappuna 1952, jolloin hän sai olla Moskovassa suuren Stalinin välittömässä läheisyydessä. "Wilhelm Pieck — vaunu- ja konetehtaan" kaksinkertainen stahanovilainen sorvaaja Lajos Poruszki lupasi nostaa tähänastisen 220 % työsaavutuksensa 250 %:iin huhtikuun 4. päivään mennessä.

Kaposvár: Läänin puoluekomitean sihteeri Mihály Gabri piti puheen.

Pécs: Monituhatpäinen joukko meni kulkueena jättämään jäähyväiset kuolemattomalle Stalinille, puheen piti läänin puoluekomitean sihteeri Gyula Egri.

Békésmegye örménykut: Suuren valtiontilan etäisimmätkin asukkaat kokoontuivat surukokoukseen jättämään jäähyväiset suurelle johtajalle.

Zalaegerszeg: Läänin puoluekomitean toinen sihteeri István Toth puhui monituhatpäiselle kokousyleisölle.

Debrecen: 20.000 ihmistä otti osaa suureen surukokoukseen, juhlapuheen piti kaupungin puoluekomitean sihteeri Vilmos Pintèr.

Szolnok: 10.000-päinen kulkue kantoi Stalinin, Leninin, Malenkovin ja Rákosin kuvia. Kisujszállásin, Túrkeven ja Karcagin osuuskuntakaupunkien talonpojat lupasivat lujittaa osuuskuntiaan suorittamalla hyvin kevättyöt pelloilla.

Eger: Kaupungin puoluekomitean sihteeri Artur Jenei piti puheen työtätekevien suurkokouksessa.

Veszprém: Surujuhla pidettiin teatteritalossa, jonne mahtui vain osa yleisöstä sisään, monet tuhannet kuuntelivat puheita kovaäänisten välityksellä ulkona torilla.

Szombathely: Kaupungin työtätekevät menivät kulkueena surulippuja kantaen neuvostosankareiden patsaalle, jonka äärellä surujuhla pidettiin. Puoluekomitean sihteeri Béla Budai puhui Unkarin kansan parhaan ystävän, Stalinin poismenon johdosta. Juhlan jälkeen kunniakomppania ampui kolminkertaisen kunnialaukauksen suurmiehen muistolle. Sen jälkeen komppania suoritti ohimarssin neuvostosankareiden patsaan kohdalla.

UNKARIN RADIO

Unkarin radio lähettää joka päivä lyhytaaltopituuksilla 30,5 ja 48 metriä uutisia suomenkielellä klo 18.40 Suomen aikaa. Lauantaisin on ohjelmassa mm. lyhyt kuulijain toivekonsertti. Sunnuntaisin esitetään "viikonloppukronikka", jossa lyhyesti ja hauskassa muodossa kuvataan menneen viikon huomattavimpia tapahtumia. Kirjelaatikko, joka aikaisemmin oli lauantaisin, on nyt sunnuntaisin. Maanantaina on katsaus viikon kulttuuritapahtumiin Unkarissa.

Unkarin radio kiittää lukuisia suomalaisia Unkarin suomenkielisten lähetysten kuuntelijoita, jotka ovat lähettäneet kirjeitä radiolle ja tehneet niissä huomautuksiaan. Kaikki esitykset ja toivomukset otetaan huomioon ja pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan.

Arvoisia kuuntelijoita pyydetään lähettämään toivomuksensa, tiedustelunsa ja arvostelunsa joko suoraan Unkarin radiolle osoitteella Magyar Rádió, Budapest, Magyarország tai Suomi-Unkari Seuralle, os. Mikonkatu 8 A 13, Helsinki, joka toimittaa kirjeet välittömästi edelleen Unkarin radiolle.

SUOMI-UNKARI-lehden kirjoitukset, artikkelit, reportaashit, kuvat y.m. ovat vapaasti käytettävissä.

Kahdeksan vuotta kehityksen tiellä

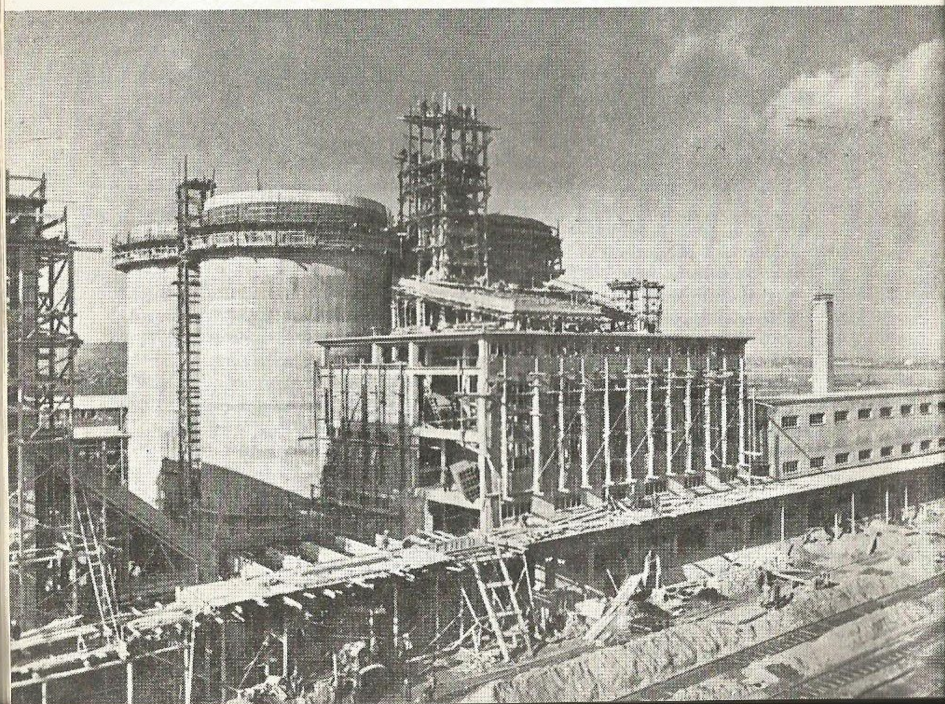
KANSANVALLASTA TULI TODELLISUUTTA, SOSIALISTISTA YHTEISKUNTAA RAKENNETAAN

Näinä kahdeksana vuotena, jotka ovat kuluneet maan vapautuksesta, Unkarin kansa on Neuvostoliiton auttamana kulkenut jättiläisaskelin eteenpäin kehityksen tiellä. Mátyás Rákosi, Unkarin kansan johtaja onkin lausunut: "Olemme rakentaneet uuden maan, missä parhaillaan kehittyy uusi kansakunta, sosialistinen Unkari.

Tämän uuden, sosialistisen Unkarin peruspiirteenä on, että siellä kaikki valta kuuluu työväenluokan johtamalle kansalle, joka kansallisesti yhtenäisenä kerääntyy maan johtavan voiman, Kommunistisen Puolueen, Unkarin Työtätekevien Puolueen ympärille.

Unkarin Kansantasavallan parlamentissa säätävät maan lait yleisten ja salaisten vaalien perusteella valitut kansanedustajat — työläiset, työtätekevät talonpojat ja työtätekevän sivistyneistön edustajat. Valtiokoneiston johtavissa avainasemissa työskentelee tavallisia työtätekeviä ihmisiä, heidän joukossaan yli 6.000 naista. Kaupunkien ja kylien neuvostoissa käyttää valtiovaltaa 220.000 työtätekevän kansan valitsemaa edustajaa, jotka todellisen demokratian hengessä palvelevat väestön taloudellista ja sivistyksellistä kehitystä alueellaan.

Pohjois-Unkariin rakennettu Hejöcsapain smenttitehdas, joka tuottaa 5-vuotissuunnitelman rakennustöissä tarvittavaa materiaalia.

Puuvillakin on saatu kotiutumaan Unkariin. Kuvassa tyytyväisiä tuotanto-osuuskunnan jäseniä korjaamassa "valkoisen kullan" satoa.

Unkarin kansa saa kiittää neuvostoarmeijan tuomaa vapautta ja Neuvostoliiton johdonmukaisesti puolustamaa riippumattomuuttaan siitä, että sen kotimaassa työtätekevän kansan valta saattoi tulla todellisuudeksi ja että se siellä lujittuu päivä päivältä. Työtätekevän kansan voittamaton voima rakentaa kaikesta riistosta vapaata, sosialistista yhteiskuntaa, jossa kaikki kansantalouden voimalähteet, kaikki kulttuurin saavutukset palvelevat kansan hyvinvointia.

Ennen Unkarin vapautusta pieni etuoikeutettujen tyhjäntoimittajien ryhmä nautti työtätekevien työn tuloksista. 60 prosenttia kansantulosta joutui ryhmälle, joka muodosti 20,6 prosenttia väestöstä. Melkein puolet maan viljellystä pinta-alasta oli linnoissaan laiskottelevien tai ulkomailla huvittelevien suurmaanomistajien hallussa.

Kansantasavalta otti kapitalistien tehtaat, pankit ja muut yritykset yhteisomistukseen, poisti suurmaanomis-

tusjärjestelmän ja jakoi 1,8 miljoonaa hehtaaria maata 642,000 talonpoikaisperheelle. Kahdeksan vuoden kehityksen jälkeen on jo 98,3 prosenttia Unkarin kansantulosta peräisin sosialistisesta ja pientuottajien sektorista. Sosialistiseksi kansakunnaksi kehittyvä Unkarin kansa on poistanut miltei täydellisesti ihmisen toista ihmistä vastaan harjoittaman riiston.

SOSIALISTISEN TEOLLISUUDEN JA MAATALOUDEN KUKOISTUS

Unkarin kansa, joka on tullut oman onnensa sepäksi, kehittää nopeaa vauhtia kotimaansa kansantaloutta ja taistelee menestyksellisesti luodakseen sosialistiselle kansakunnalle tunnusomaisen, pitkälle kehittyneen teollisuuden sekä suurisuuntaisen, koneellistetun maatalouden.

Neuvostoliiton elintarvikekuljetukset ja raaka-ainelähetykset auttoivat Unkarin teollisuutta selviytymään vaikeuksista ensimmäisinä vapautuksen jälkeisinä kuukausina. Neuvostoliiton kehittynyt teollisuus varusti jälleenrakennustyölle omistetun kolmivuotissuunnitelman aikana, vuosina 1947—1949 Unkarin teollisuuden uudenaikaisilla koneilla ja teki siten mahdolliseksi, että Unkarin raunioista nousevan teollisuuden tuotanto suunnitelmakauden päättyessä ylitti jo 53.4 prosentilla viimeisen sotaa edeltäneen vuoden (1938) tuotantotason. Tuhansin uudenaikaisin neuvostoliittolaisin konein varustetaan nekin 341 uutta tehdasta, jotka rakennetaan parhaillaan toteutettavan viisivuotissuunnitelman aikana (1950—1954), sekä entiset teollisuuslaitokset, joita perinpohjaisesti uudistetaan ja laajennetaan. Vuonna 1954 Unkarin teollisuustuotanto ylittää 310 prosentilla vuoden 1949 tason.

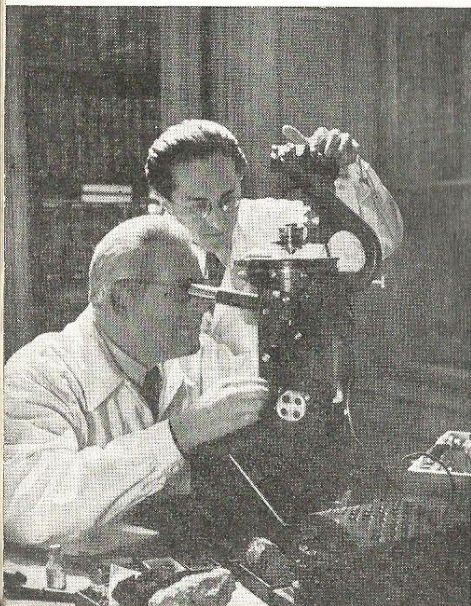
Aristokraattisten tilanherrojen ja upporikkaiden suurkapitalistien herruus tuomitsi Unkarin vuosisadoiksi viheliäiseen puolisiirtomaa-asemaan ja piti maan tuotantovoimia toimettomuuteen kahlittuina. Vapautetun kansan luova voima muutti Unkarin viisivuotissuunnitelman ensimmäisinä kolmena vuonna Neuvostoliiton avun turvin maatalousmaasta teollisuusmaaksi, jonka teollisuustuotanto vuonna 1952 ylitti jo kolminkertaisesti vuoden 1938 tason. Raskasteollisuus, maan taloudellisen riippumattomuuden perusta on kehittynyt ja voimistunut. Unkari on hiilituotannossa asukasta kohden ohittanut Ranskan, Italian ja Itävallan. Raakarauta- ja terästuotannon alalla se on asukasta kohden ohittanut Japanin ja Italian.

Sosialistisen teollistumisen tuloksena on syntynyt uusia teollisuuden haaroja: unkarilainen autoteollisuus, kaivoskone- ja rakennuskoneteollisuus. Huomattavaa nousua on tapahtunut työstökone-, instrumentti- ja kemiallisen teollisuuden aloilla. Unkari lähestyy jättiläisaskelin viisivuotissuunnitelmassa asetettua päämäärää: raudan, teräksen ja koneiden maata.

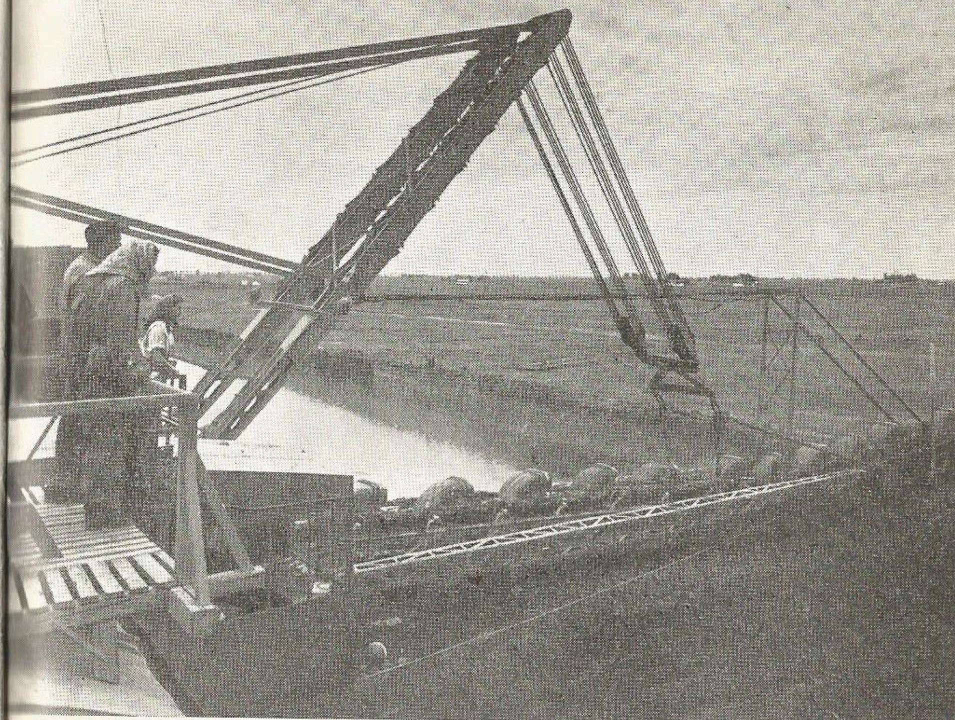
Laajakantoisen teollistamisohjelman toteuttamisen ohella Unkarin Kansantasavalta on suorittanut menestyksellistä työtä myös suurisuuntaisen, koneellistetun, sosialistisen maatalouden luomiseksi.

Jotta työtätekevän talonpoikaiston työ saadaan tuottavammaksi ja tehokkaammaksi, toteutetaan laaja koneellistamisohjelma. Noin neljänsadan valtionomistaman konelainausaseman kymmenettuhannet koneet viljelevät Unkarin peltoja. Neuvostoliiton avulla on Unkarissa aloitettu telaketjutraktorien, perunankylvökoneiden ja itsepuivien elonkorjuukoneiden sarjavalmistus. Unkarin kehittyvä konerakennusteollisuus antaa viisivuotissuunnitelman aikana maan maatalouden käyttöön 26.100 traktoria, 9,060 lyhteensitojaa, 2,600 kombainia ja useita kymmeniätuhansia muita koneita. Vuonna 1954 tullaan 90 prosenttia syväkynnöistä ja 50 prosenttia elonkorjuutöistä suorittamaan koneellisesti.

Maauudistus, koneellistaminen, viisivuotissuunnitelmaan kuuluva 180,000 hehtaaria käsittävä kastelu- ja sähköistämisohjelma, jonka tuloksena

Tiede palvelee kansan asiaa, kehitystä ja rauhanomaista rakennustyötä. Kossuth-palkinnon saanut teknillisen korkeakoulun opettaja Elemér Szádeczky-Kardoss ja dosentti László Sos laboratoriossa.

Samanaikaisesti Tiszalökin voimalaitosten kanssa rakennetaan 100 km pituista purjehduskelpoista kastelukanavaa. Näin muuttuu 120.000 ha laajuinen kuiva Alföldin alue jälleen hedelmälliseksi maaksi.

Myös maaseudun väestö pääsee nyky-Unkarissa osalliseksi monista sosiaalisista eduista. Kuvassa tuotanto-osuuskuntien talonpoikia virkistymässä eräässä vuoristolepokodissa.

vuoteen 1954 mennessä Unkarin kaikki kylät on yhdistetty sähköverkostoon, ovat avanneet Unkarin talonpoikaistolle kehitysmahdollisuuksia, joista aikaisemmin ei olisi voitu uneksiakaan. Luottaen lujasti loistavaan tulevaisuuteensa Unkarin maaseudun työtätekevät rakentavat Neuvostoliiton avulla sosialismia ja kehittävät koneellistetun suurmaatalouden menetelmiä käyttävää tuotanto-osuuskuntaliiketään.

Neuvostoliiton hallituksen kutsumina ovat lukuisat unkarilaiset talonpoikaisvaltuuskunnat vierailleet Neuvostoliitossa tutustuakseen paikan päällä neuvostoliittolaisten kolhoosien esimerkillisiin työmenetelmiin. Unkarissa on käynyt vastaavasti neuvostoliittolaisia kolhoositalonpoikia auttamassa Unkarin tuotanto-osuuskuntaliikettä henkilökohtaisilla neuvoillaan. Näin on Unkarin talonpoikaiston vapaaehtoinen osuuskuntaliike lujittunut ja lujittuu edelleen nopeaa vauhtia. Yksistään vuonna 1952 astui 90.000 perhettä osuuskunnallisen tuotannon tielle, jolloin tuotanto-osuuskuntien viljelyksessä oleva maa-ala laajeni 1,254,000 hehtaariksi. Unkarin maatalouden sosialistinen sektori käsitti vuoden 1952 lopussa jo 37 prosenttia maan kokonaispeltopinta-alasta.

SOSIALISTISEN KULTTUURIN LUOMINEN

Samaan aikaan, kun maassa syntyy kehittynyt teollisuus ja suurisuuntainen, koneellistettu maatalous, ilmenee siellä yhä selvemmin eräs toinen sosialistisen maan tunnuspiirre, väestön korkea yleinen sivistystaso.

Unkarin Kansantasavallan ratkaisevimpiin saavutuksiin kuuluvat koko nuorisoa koskevan kahdeksanluokkaisen peruskoulujärjestelmän toteuttaminen, yleissivistyksen ohella myös ammattitietoutta välittävien ammatillisten keskikoulujen perustaminen sekä korkeakouluopetuksen perinpohjainen uudistus.

Kun aikaisemmin tieto ja sivistys oli varakkaiden rajoitetun piirin yksinoikeutena, saa nykyään Unkarissa, missä asukasluku on 9,5 miljoonaa, melkein 1,4 miljoonaa nuorta kouluopetusta. 66,7 prosenttia oppikoulujen ja 58 prosenttia oppikoulujen ja 58 prosenttia korkeakoulujen oppilaista on työläisten lapsia. Unkarissa on 10,000 asukasta kohden 51 korkeakouluopiskelijaa, mikä on kolme kertaa enemmän kuin vuonna 1938. Tällä alalla Unkari on ohittanut niinkin edistyneet kapitalistiset maat kuin Englannin, Ranskan, Sveitsin ja Hollannin.

Neuvostoliiton kulttuurin kannustavalla ja rohkaisevalla esimerkillä on suuri osuus siihen, että Unkarissa sivistys on tullut koko kansan omaisuudeksi ja että miljoonat unkarilaiset ovat innolla ja aktiivisesti voineet osallistua maansa henkiseen elämään. Lukemattomat neuvostoliittolaiset kirjailijat, tiedemiehet ja taiteilijat ovat auttaneet unkarilaisia virkaveljiään neuvoillaan ja ohjeillaan, kun on ollut kysymys tien löytämisestä kansan keskuuteen. Vuonna 1952, yhden ainoan vuoden kuluessa, kävi Unkarissa 4,17 miljoonaa henkilöä teatterissa, 1,1 miljoonaa oopperassa. Yhden vuoden aikana ilmestyi 34 miljoonaa kirjaa. Nämä luvut osoittavat, että Unkarin Kansantasavalta suorittaa myös kulttuurin alalla nopeaa, perusteellista ja Unkarin kansan koko tulevaisuuteen vaikuttavaa työtä.

UNKARIN KANSAN ELINTASO KOHOAA

Yhdessä sosialistisen talouden ja kulttuurin kehityksen ohella nousee myös Unkarin kansan hyvinvointi vuosi vuodelta. Jälleenrakennussuunnitelman päättyessä vuonna 1949 ylitti Unkarin kansan elintaso vuoden 1938 elintason 40 prosentilla. Sosialismia rakentava viisivuotissuunnitelma kohottaa väestön elintasoa vielä 50 prosentilla.

Vuoden 1952 tilastolliset tiedot osoittavat, että väestön hyvinvointi on jatkuvasti noussut tavattoman suuren kuivuuden ja sen aiheuttaman satovajauksen seurauksista huolimatta. Työtätekevien kokonaispalkkatulot nousivat 23.5 prosentilla. Väestö osti 17,9 prosenttia enemmän lihaa, 27,3 prosenttia enemmän makeisia, 8,6 prosenttia enemmän miesten- ja 13,1 prosenttia enemmän naistenkenkiä. 37.8 prosenttia enemmän huonekaluja ja 35,4 prosenttia enemmän radiovastaanottimia kuin vuonna 1951.

Sztálinvárosin rakennustyöhön osallistuvaa iloista nuorisoa.

Kulutustilaston antamat tiedot eivät kuitenkaan ilmaise Unkarin kansan elämässä tapahtunutta paranemista koko laajuudessaan. Valtion monipuolinen huolenpito, mikä ilmenee niin työtätekeville rakennetuissa kymmenissätuhansissa ajanmukaisissa asunnoissa kuin satojentuhansien aikuisten ja nuorten puoli-ilmaisissa tai ilmaisissa virkistysmatkoissa sekä yhä parannetussa äitien ja lasten suojelussa, on tehnyt väestön elämän terveemmäksi ja kauniimmaksi. Ammattiliittojen sosiaalivakuutus käsitti vuonna 1952 jo 60 prosenttia koko kansasta. Valtion terveyssuojelun tuloksena on tuberkuloosin aiheuttamien kuolemantapausten lukumäärä vuoteen 1938 verrattuna laskenut 57 prosenttiin, pientenlasten kuolleisuus taas puoleen vuoden 1938 tasosta. Unkarin luonnollinen väestönlisäys on ylittänyt 4 prosentilla vuoden 1938 vastaavan määrän.

Vapautuksensa kahdeksantena vuosipäivänä Unkarin kansa voi tyytyväisenä todeta, että Unkarissa, joka herrojen maasta on muuttunut työtätekevän kansan kotimaaksi, elää terve, vauras kansa, joka innolla rakentaa sosialistista Unkaria.

RAUHAN PUOLESTA

Unkarin kansa on näinä kahdeksana vapauden vuonna oppinut rakastamaan uudestisyntynyttä kotimaataan uudella, sosialistisella isänmaanrakkaudella. Tämän rakkauden voima kasvaa moninkertaiseksi, kun kansa tietää ja tuntee omakseen valtion, joka merkitsee sen valtaa, maan, kaivokset ja teollisuuslaitokset, jotka merkitsevät sen rikkautta, ja viisivuotissuunnitelman luovan työn, joka merkitsee sen tulevaa hyvinvointia.

Unkarin kansaa yhdistävät ystävyyden ja proletariaatin kansainvälisyyden siteet maailman kaikkiin edistyksellisiin, rauhan puolesta taisteleviin voimiin.

Vapautuksensa kahdeksantena vuosipäivänä Unkarin kansa tunnustaa innokkaana omikseen sanat, joilla Mátyás Rákosi, Unkarin Kansantasavallan ministerineuvoston puheenjohtaja on kuvaillut Unkarin poliittisia päämääriä:

"Kansantasavaltamme koko olemassaolo, menestystemme tärkein lähde piilee niissä kiitollisuuden täyttämissä, vilpittömissä, ystävällisissä suhteissa, jotka yhdistävät kansaamme sen vapauttajaan, kommunsmia voittoisasti rakentavaan Neuvostoliittoon ja sen rakastettuun johtajaan, Staliniin. Näiden ystävällisten suhteitten jatkuva syventäminen ja lujittaminen pysyy ulkopolitiikkamme järkkymättömänä tukipylväänä. Samoin haluamme lujittaa myös niitä ystävyyssiteitä, jotka liittävät meidät kansandemokratioihin, erikoisesti naapurimaihimme Romanian Kansantasavaltaan ja Tshekkoslovakian Tasavaltaan. Ja lopuksi, vaikkakaan emme viimeiseksi, tulemme edelleen olemaan 800-miljoonaisen rauhanleirin uskollisia ja päättäväisiä sotilaita, rauhanleirin, joka turvaa jatkuvan kehityksemme ja kukoistuksemme takeen, luovan rauhan, imperialistisia sodansytyttäjiä vastaan. Unkarin työtätekevä kansa tulee olemaan kaikkialla, missä rauhan suurta asiaa on palveltava sanoin tai teoin."

Suomi—Neuvostoliitto-Seuran edustaja, rva Mirja Ruonaniemi luovuttamassa seuransa lähettämää ryijyä unkarilaisen veljesseuran jäsenille.

Mirja Ruonaniemi:

Unkari—Neuvostoliitto-Seuran vieraana

Unkari—Neuvostoliitto-Seuran II edustajakokous pidettiin helmikuun 14—15 päivinä Budapestissa. Yli seitsemänsataa seuran aktiivista jäsentä suoritti kahden päivän aikana yhteenvetoja tehdystä työstä ja käsitteli uusia tehtäviään. Sain olla Suomi—Neuvostoliitto-Seuran edustajana tässä erittäin mielenkiintoisessa kokouksessa.

Eteeni avautui kuva Unkarin kansan elämästä. Kokous oli täydellinen läpileikkaus Unkarista, sillä maan kaikki alueet, talous-, tiede-, kulttuuri- ja yhteiskuntaelämän alat olivat siellä edustettuina. Unkarilainen veljesjärjestömme onkin suuri, nykyisellään yli 1,300,000 jäsentä käsittävä seura, joka edustaa 23,4 % maan koko väestöstä. Unkarissa on kaikkiaan 4,800 asuttua paikkakuntaa, ja näistä ehkä seitsemässä sadassa pienemmässä ei vielä toistaiseksi ole Unkari—Neuvostoliitto-Seuran perusjärjestöä.

Kokouksessa ehdittiin käyttää lähes 70 puheenvuoroa, 238 edustajaa luopui

toisen kokouspäivän päättyessä puheenvuorostaan. Kaikki edustajat puhuivat Neuvostoliiton ystävyyden merkityksestä omalla alallaan. Millaista oli ennen, mitä vaikeuksia koettiin, miten neuvostoliittolaiset asiantuntijat, joiden nimet mainittiin säännöllisesti, tulivat apuun, mitä neuvoja saatiin, mitä tuloksia on saatu näiden ohjeiden soveltamisesta... Se oli vakuuttavaa kerrontaa ystävyydestä, joka on kehittynyt jokapäiväisen kiinteän yhteistyön vaiheeseen, ystävyydestä käytännössä. Samalla puhujat ilmaisivat myös Unkarin kansan syvän kiitollisuuden ja rakkauden neuvostokansaa kohtaan. Puheenvuorot olivat elävänä vahvistuksena seuraaville Unkarin kansan johtajan Mátyás Rákosin sanoille, jotka tunnuksena hallitsivat kokoussalia:

"... Unkarin kansantasavallan saavutusten ratkaisevia osatekijöitä on ollut ystävällinen apu, josta olemme ikuisesti kiitollisia Neuvostoliitolle ja henkilökohtaisesti toveri Stalinille, jolta se monasti on ollut lähtöisin..."

Hiilenkaivaja, joka on ollut kaivoksissa 34 vuotta ja täyttää nykyiset tuotantonorminsa 320 prosentilla, kertoi tuottaneensa kansandemokratian aikana neuvostoliittolaisten työmenetelmien ansiosta seitsemässä vuodessa hiiltä yhtä paljon kuin ennen kahdessakymmenessä vuodessa. Fysiologian professori totesi, että Pavlovin oppi korkeimmasta hermotoiminnasta — tieteen ala, joka oli ennen melko tuntematon Unkarissa — on Neuvostoliiton ystävyyden suurimpia lahjoja Unkarin tieteelle. Taidemaalari kertoi neuvostoliittolaisen taidenäyttelyn muodostuneen käännekohdaksi unkarilaisten taiteilijain työssä. Sztálinvárosin Unkari—Neuvostoliitto-Seuran sihteeri puhui ylpeänä siitä, kuinka juuri hänen kaupunkinsa on kauneimpia osoituksia Neuvostoliiton veljellisestä avusta. Jalkinetehtaan naistyöläinen selosti neuvostoliittolaisten menetelmien soveltamista omalla tehtaallaan, luetteli vaikeuksia ja jatkoi tähän tapaan: "Joka päivä teemme riemumielin yhteenvetoja parannuksista, joihin olemme päässeet neuvostoliittolaisten ystäviemme avulla. Tiedämme, miten paljon se merkitsee. Mutta siitä huolimatta me odotamme hartaasti niiden kahdentuhannen nuoren unkarilaisen palaamista valmiina asiantuntijoina kotimaahan, jotka ovat saaneet erinomaisen tilaisuuden opiskella Neuvostoliitossa. Me iloitsemme jo etukäteen heidän panoksestaan, joka tekee kehityksemme vielä paljon nopeammaksi". Kirurgian professori kertoi rintasyövän menestyksellisestä hoidosta neuvostoliittolaisin menetelmin sekä taistelusta kangistustautia vastaan, joka vielä äskettäin vaati uhrikseen aina 80—100 % siihen sairastuneista.

Tässä vain muutamia esimerkkejä, muistikirjassani niitä on yhtä monta kuin oli puhujia edustajakokouksessa. On mahdotonta mainita edes lyhyesti kaikkia. Mutta kaikki yhdessä ne toivat selvästi esiin Neuvostoliiton ystävyyden ja avun uudistavan, voimakkaasti eteenpäin vievän vaikutuksen kaikilla aloilla.

Puheet konkreettisesta avusta Neuvostoliiton taholta ja kiitokset siitä muodostivat kuitenkin vain erään osan edustajakokouksessa esille tulleista asioista. Oli erittäin mielenkiintoista nähdä, kuinka koko Unkarin ja kansan asiaa edistävä isänmaallinen ystävyys liittyy siellä välittömästi elämään. Varsin monet työläisedustajat päättivät puheenvuoronsa lupaukseen suorittaa oma käytännöllinen osuutensa työpenkin ääressä entistäkin paremmin, puhumattakaan siitä, että he sitoutuivat parantamaan myös toimintaansa Unkari—Neuvostoliitto-Seuran piirissä. Sanottiin, että ystävyyttä Neuvostoliittoon ei voi ilmaista ainoastaan tunteena, vaan sitä on tuettava käytännöllisellä työllä. Tästä Unkarin kulttuuriministeri Joszef Revai lausuikin seuraavat osuvat sanat:

LYHYESTI UNKARISTA

SÄHKEIDEN VAIHTOA ARMEIJAKENRAALI MIHALY FARKASIN JA MARSALKKA A. M. VASILJEVSKIN KESKEN. Neuvostoarmeijan perustamisen 35-vuotispäivän johdosta lähetti Unkarin puolustusministeri, armeijakenraali Mihály Farkas Neuvostoliiton sotaministerille, marsalkka A. M. Vasiljevskille tervehdyssähkeen, jossa mm. lausutaan: "Unkarin kansa ja sen armeija viettää tätä päivää syvän, katoamattoman kiitollisuuden ja uskollisuuden tuntein. Unkarin kansanarmeijan sotilaat, upseerit ja kenraalit ovat ylpeitä voidessaan olla nerokkaan Stalinin johtaman neuvostoarmeijan asetovereita. Koko edistyksellisen ihmiskunnan rakkaus ja kunnioitus kohdistuu neuvostoarmeijaan, rauhan voittamattomaan linnoitukseen."

Marsalkka Vasiljevski lähetti armeijakenraali Mihály Farkasille seuraavan sähkeen:

"Ottakaa vastaan sydämellinen kiitokseni Unkarin kansantasavallan sotilaiden, upseerien ja kenraalien lähettämistä tervehdyksistä ja menestyksen toivotuksista neuvostoarmeijan ja laivaston 35-vuotispäivänä."

NEUVOSTOARMEIJAN VUOSIPÄIVÄN JUHLA. Neuvostoarmeijan 35-vuotispäivänä kunnioitti Unkarin kansa monin tavoin neuvostosankareita, jotka vapauttivat Unkarin. Unkarin hallituksen ja Työväenpuolueen edustajat laskivat seppeleitä neuvostosankarien muistopatsaan juurelle Budapestin Vapaudentorilla. Puolueen keskuskomitean seppeleen laski puolustusministeri, puolueen poliittisen toimiston jäsen Mihály Farkas. Unkarin Kansantasavallan puhemiesneuvoston seppeleen puhemiesneuvoston puheenjohtajan Istvan Dobi ja Unkarin ministerineuvoston seppeleen ulkoministeri Erik Molnár. Neuvostoliiton Budapestissa olevan lähetystön nimissä laski seppeleet sotilasattašea W. R. Bojko ja hänen jälkeensä seurasivat muiden ystävämaiden lähetystöjen edustajat. Unkarin kansanarmeijan seppeleen laski puolustusministerin ensimmäinen sijaien, kenraaliluutnantti Sádor Nógrádi, häntä seurasi valtionturvajoukkojen puolesta kenraalimajuri László Piros, valtiollisen poliisin edustajana eversti-

"... Vain se, joka antaumuksella ja kurinalaisena palvelee Unkarin kansan, unkarilaisen kotimaamme parasta, palvelee neuvostoliittolais-unkarilaisen ystävyyden, kansojen veljeyden, internationalismin suurta asiaa."

Edustajakokous totesi seuran tehtäväksi jatkaa edelleenkin tehokasta toimintaa parhaiden neuvostoliittolaisten kokemusten tunnetuksitekemiseksi ja soveltamiseksi kaikilla aloilla. Asetettiin lähiajan tehtäväksi kohottaa seuran jäsenluku kahteen miljoonaan, koska kaikki aktiiviset Neuvostoliiton ystävyyden kannattajat eivät toimi vielä välittömästi seurassa. Venäjänkielen opiskelu on myös seuran suuria tehtäviä. Nykyisin seuran iltakerhoissa opiskelee noin 45.000 venäjänkielen harrastajaa. Etäimmissäkin maaseutukylissä, missä kukaan ei ennen tiennyt eikä tarvinnut ainoatakaan vieraskielistä sanaa, kaikki nuoret ja vanhat opiskelevat nyt yhteisesti venäjää. Venäjänkielen opiskelu on muuttumassa todelliseksi kansanliikkeeksi, ja Unkari—Neuvostoliitto-Seura asetti tehtäväkseen lisätä jo tänä vuonna omien venäjänkielen kerhojensa jäsenmäärän sataantuhanteen.

Lopuksi tahtoisin vielä mainita suurenmoisesta ystävällisyydestä, jota sain kokea joka puolella nimenomaan suomalaisen vieraan ominaisuudessa ja erikoisesti suomalaisena Neuvostoliiton ystävänä. Huomasin Suomea tunnettavan Unkarissa ehkä paremmin kuin meillä Unkaria. Meillä suomalaisilla on siellä pelkkiä ystäviä. Kansojen rauhan ja ystävyyden mukana he tahtovat kehittää yhteistyötä myös suomalaisen sukulaiskansansa kanssa. Sellaisia terveisiä lähetettiin joka taholta.

luutnantti András Körmöczi, Budapestin kaupunginneuvoston nimissä, toimeenpanevan komitean puheenjohtaja Kálmán Pongrácz, Työtätekevän Nuorison Liiton nimissä liiton pääsihteeri István Dénes ja Unkarin Vapaustaistelijoiden Liiton nimissä pääsihteeri József Szabó. Myöskin Budapestin työtätekevien edustajat laskivat kukkansa neuvostosankarien muistomerkille. Sitten kajahtivat Kansainvälisen säveleet ja juhlatilaisuus päättyi kunniakomppanian ohimarssiin. — Juhlatilaisuus pidettiin myös Gellért-vuorella vapaudenpatsaan äärellä. Unkarin kansanarmeijan teatterissa Budapestissa pidettiin helmikuun 23 p:nä juhlatilaisuus, jossa oli läsnä lukuisasti Unkarin hallituksen jäseniä sekä Neuvostoliiton, Kiinan ja muiden kansandemokratioiden diplomaattikuntien edustajia. Kun puolustusministerin ensimmäinen sijainen, kenraaliluutnantti Sándor Nógrádi oli lausunut avajaissanat, piti kenraalimajuri Béla Székely juhlapuheen.

INTIAN TASAVALLAN LÄHETTILÄS MÁTYÁS RÁKOSIN LUONA. Intian tasavallan Moskovan-lähettiläs K. P. S. Menon, jonka Intian hallitus on Moskovan-lähettilään tehtävien ohessa nimittänyt hoitamaan erikoislähettilään ja täysivaltaisen ministerin tehtäviä Unkarissa, jätti helmikuun 27 p:nä valtakirjansa Unkarin Kansantasavallan puhemiesneuvoston puheenjohtajalle, István Dobille.

Helmikuun 28 p:nä otti Unkarin kansantasavallan ministerineuvoston puheenjohtaja Mátyás Rákosi vastaan Intian tasavallan uuden lähettilään. Vastaanotolla oli läsnä myös ulkoministeriön poliittisen osaston päällikkö, erikoislähettiläs ja täysivaltainen ministeri Endre Sik.

SIIRTOMAANUORISON PÄIVÄ. Työtätekevän Nuorison Liiton pää-äänenkannattaja, päivälehti ''Szabad Ifjuság'' (Vapaa Nuoriso) kunnioitti helmikuun 21 p:nä juhlavin muodoin ''Siirtomaanuorison päivää''. Lehden johtava artikkeli oli Demokraatisen Nuorison Maailmanliiton sihteerin Malcolm Nixonin (Iso-Britannia) käsialaa. Unkarin nuoriso piti ''Siirtomaanuorison päivänä'' kokouksia kaikkialla maassa. Erityisen suurenmoisia olivat kokoukset budapestiläisessä Láng-konetehtaassa ja rakenteilla olevassa Sztálinvárosin kaupungissa, joissa kokouksiin osallistui Kiinan, Korean ja Iranin nuorison edustajia.

LENTOLEHTINEN ROSENBERG-JUTUSTA. Unkarin lakimiesyhdistys on julkaissut ''Rosenberg-juttu''-nimisen lentolehtisen, joka sisältää oikeudenkäyntiaineiston ja kansainvälisten lakiasiaintuntijoiden lausuntoja. Lehtisessä on kansallisen rauhanneuvoston laatima alkulause.

UNKARILAINEN VALTUUSKUNTA KANSAINVÄLISEEN SOSIALIVAKUUTUSKONFERENSSISSA. Maailman Ammattiyhdistysten Liiton Wienissä järjestämään sosiaalivakuutuskonferenssiin osallistui nelihenkinen valtuuskunta Unkarista. Sen johtajana toimi ammattiliittojen sosialivakuutuskeskuksen vt. osastopäällikkö Ferenc Molnár ja jäseninä lääkärien ja erveydenhoitotyöntekijöiden ammattiliiton puheenjohtaja, tri Zoltán Szabó, Sähkö- ja Kaapelitehtaan sosialivakuutusneuvoston puheenjohtaja rouva Géza Horváth ja konferenssin valmistelevan valiokunnan jäsen Károly Réti.

UNKARILAIS-TSHEKKOSLOVAKIALAINEN TAVARANVAIHTOSOPIMUS ALLEKIRJOITETTU. Vuonna 1953 saa Tshekkoslovakia Unkarista koneteollisuuden tuotteita, työkalukoneita, Lumper-koneita, sähköteknillisiä valmisteita, raaka-aineita, maataloustuotteita ja muita tavaroita ja toimittaa Unkarille erilaisia mekaanisia laitteita, pääasiallisesti raskaan teollisuuden ja raskaan koneteollisuuden tuotteita sekä raaka-aineita. Sopimus turvaa tavaranvaihdon lisääntymisen ja taloudellisen yhteistoiminnan kasvun Unkarin kansantasavallan ja Tshekkoslovakian kesken.

VOITTAJAT PALKITTU SOSIALISTISESSA TYÖKILPAILUSSA. Unkarin ministerineuvosto ja maan ammattiyhdistysneuvoston puhemiehistö ovat ministerien ja asianomaisten ammattiliittojen yhteisen ehdotuksen pohjalla päättäneet palkintojenjaosta vuoden 1952 sosialistisen työkilpailun voittajille. Päätöksessä todetaan, että Unkarin työtätekevät ovat menestyksellisesti täyttäneet viisivuotissuunnitelman kolmannen vuoden tavoitteet. Teollisuuslaitokset ovat tuottaneet 23,6 % enemmän kuin edellisenä vuonna, raskas teollisuus 33,3 enemmän, elintarviketeollisuus 16,1 % enemmän ja kevyt teollisuus 10,5 enemmän kuin edellisenä vuonna. Päätöksen mukaisesti annetaan niille työntekijöille, jotka eri teollisuusaloilla ovat saavuttaneet parhaimmat tulokset, huomattava rahapalkinto.

Kronikkaa seurassa tapahtuneesta

TURUN OSASTO järjesti 17. 3. -53 Kärsämäen Rientolassa Unkarin maaliskuun vallankumouksen 105-vuotispäivän merkeissä 2 tilaisuutta. Klo 18 oli lasten elokuvanäytös, jossa esitettiin 2 unkarilaista lyhytelokuvaa. Niiden sisältöä selosti osaston sihteeri Niilo Kavenius kertoen samalla Unkarin lasten elämästä. Saapuvilla oli 93 lasta ja muutamia aikuisia.

Klo 20 alkoi samassa paikassa aikuisille tarkoitettu ''Tutustumme Unkariin'' ilta. Sali oli koristettu, mm. etualalle oli asetettu Unkarin Kansantasavallan lippu, ja yleisöä saapui tilaisuuteen runsaasti.

Osaston puheenjohtaja Yrjö Koskinen selosti illan tarkoitusta ja lausui yleisön tervetulleeksi. Kärsämäen demokraattisten naisten lauluryhmä oli tilaisuutta varten harjoitellut muutamia unkarilaisia lauluja, joita he juhlassa esittivät saaden runsaat suosionosoitukset. Rva Sisko Nissi-Tuominen kuvaili unkarilaisten runoilijain elämää ja lausui heidän runojaan ja Niilo Kavenius kertoi matkavaikutelmiaan Unkarista. Lopuksi saatiin nähdä pari unkarilaista lyhytelokuvaa, minkä jälkeen yleisölle jaettiin Unkarin suuren realistisen kirjailijan Zsigmond Móricz'in novellikokoelmavihkonen ''Kerran kylläiseksi''.

TAMPEREEN OSASTO toimeenpani 1. 3. -53 lastenjuhlan Kutomaliiton kerhosalissa. Juhlapaikka täyttyi nuorista ja aikuisista. Ohjelma oli reipasta ja rattoisaa. Tervehdyssanat esitti Pekka Kanerva. Pioneeri Terttu Antalainen esitti lausuntaa ja pioneeri Jouko Törmälä laulua. Kun oli kuultu opettaja Edith Lähdesmäen lausuntanumerot ja Hannu Aralehdon lauluesitykset, nautittiin virvokkeita sekä katseltiin unkarilainen lyhytfilmi. Leikin ja laulun lomassa jaettiin lopuksi Unkarista saadut lahjat lapsille, minkä johdosta ilo ja riemu nuorenväen keskuudessa kohosi korkeimmilleen.

HELSINGIN OSASTOLLA oli 3. 3. -53 Suomi-Neuvostoliitto-Seuran kerhossa Unkarin III Rauhankongressin selostustilaisuus. Kerhohuoneusto täyttyi miltei ääriään myöten seuran jäsenistä ja heidän ystävistään.

Avauspuheen jälkeen Unkarin III Rauhankongressissa Suomen Rauhanpuolustajain edustajana ollut liikkeenharjoittaja Sulo Aaltonen selosti vaikutelmiaan kongressista. Selostus oli mielenkiintoinen ja valaiseva. Erittäin mieleenpainuvasti puhuja myös kuvaili, miten häneen teki valtavan vaikutuksen Unkarin kansan voimakas rauhantahto ja rauhanomainen rakennustyö, joka ilmenee mitä erilaisimmissa muodoissa kaikkialla Unkarissa.

Toisen pääpuheen tilaisuudessa piti juuri Unkarista saapunut rva Mirja Ruonaniemi. Hän oli ollut Unkarissa SN-Seuran edustajana Unkari—Neuvostoliitto-Seuran kongressissa. Oli nautinto kuunnella puhujan välitöntä ja leppoisaa esitystä. Laajan selostuksensa jälkeen puhuja totesi, että unkarilaiset tuntevat suomalaisia kohtaan tavallista suurempaa ystävyyttä ja rakkautta. ''Niinpä vielä kotimatkalle lähtiessäni lukuisat unkarilaiset lähettivät sydämelliset terveiset koko Suomen kansalle ja toivoivat meille menestystä taistelussa rauhan puolesta.''

Tämän jälkeen seuran puheenjohtaja Ele Alenius selosti Unkarin ja Neuvostoliiton kesken solmittua ystävyys-, yhteistyö-, ja avunantosopimusta, jonka vaikutuksesta mm. Unkarin kansantalous on mennyt jättiläisaskelin eteenpäin.

Tilaisuus päättyi elokuvanäytökseen.

Sihteeri.

"Suomi-Unkari"-lehden lukijoille

Jotta "Suomi-Unkari"-lehti kehittyisi yhä paremmaksi ja monipuolisemmaksi, yhä enemmän lukijakuntamme vaatimuksia ja tarpeita vastaavaksi, lehden arvoisia lukijoita pyydetään hyväntahtoisesti kirjoittamaan toivomuksistaan, arvosteluistaan ja parannusehdotuksistaan lehden toimitukselle.

Lehden toimitus olisi kiitollinen, jos sen ja lukijakunnan kesken syntyisi vilkas ja läheinen vuorovaikutus molempien osapuolten tyydytykseksi. Jos lukijoita kiinnostaa jokin erikoinen aihe, jokin erikoinen ala Unkarin elämässä, jokin historiallinen tai maantieteellinen seikka, jokin sivistyksellinen, taloudellinen, poliittinen tai yhteiskunnallinen kysymys, joku unkarilainen taiteilija, tiedemies, urheilija, historiallinen merkkimies, yhteiskunnallinen toimihenkilö tai tavallinen unkarilainen ihminen, niin kirjoittakaa toimitukselle. Toimitus tulee tekemään kaikkensa, jotta kiinnostuksen kohde esiteltäisiin lehdessä. Jos haluatte tietää, mitä joku tunnettu ja suosimanne unkarilainen henkilö tällä hetkellä puuhaa, suunnittelee tai ajattelee joistakin tietyistä kysymyksistä, koettaa lehden toimitus puolestaan saada yhteyden toivottuun henkilöön ja julkaisee myönteisessä tapauksessa hänen vastauksensa tai selostuksensa lehdessä.

Kirjeenvaihto toimituksen ja lukijoiden kesken on jo alkanut. Kiitämme arvoisia kirjoittajia lehdellemme osoitetusta huomiosta. Kirjeet pyydetään edelleen lähettämään "Suomi-Unkari"-lehden toimitukselle, Mikonkatu 8 A 13, Helsinki.

Suomi-Unkari Seura

Toimisto: Mikonkatu 8 A 13, Helsinki, puh. 52 823, toimisto avoinna joka arkipäivä klo 9—17.

Puheenjohtaja: Ele Alenius, Meritullink. 32 C. 22, puh. 39 185.

Sihteeri: Toivo Salonen, Pengerk. 17 C 91, puh. 52 823 ja 72 219.

